

Bijlage 1: Pleitnotitie verzoekers

Gerechtshof
te Amsterdam
15 oktober 2013

**MONDELINGE BEHANDELING VERZOEKSCHRIFT DSB BANK N.V. C.S.
(EX ARTIKEL 1013 RV)**

mr. R.J. SCHIMMELPENNINCK en mr. B.F.M. KNÜPPE ("**Curatoren**"), gezamenlijk handelend in hun hoedanigheid van curatoren in het faillissement van DSB BANK N.V. ("**DSB Bank**"),
gevestigd in Wognum,
advocaten: mrs. A. Knigge en J. de Jong;

STICHTING STEUNFONDS PROBLEEMHYPOTHEKEN ("**SSP**"),
gevestigd in Lelystad,
advocaat: mr. M. de Vries;

STICHTING PLATFORM AANDELEN LEASE ("**PAL**"),
gevestigd in Nieuwegein,
advocaat: mr. M. Bonefaas;

STICHTING BELANGEN RECHTSBIJSTANDVERZEKERDEN DSB ("**SBR**" en gezamenlijk met SSP en PAL, de: "**Belangenorganisaties**"),
gevestigd in Amsterdam,
advocaten: mrs. J.H. Lemstra en M.N. van Dam;

BNP PARIBAS CARDIF SCHADEVERZEKERINGEN N.V.,
gevestigd in Oosterhout,
advocaat: mr. C.W.M. Lieverse;

BNP PARIBAS CARDIF LEVENSVZERZEKERINGEN N.V.,
gevestigd in Oosterhout,
advocaat: mr. C.W.M. Lieverse;

SRLEV N.V.,
gevestigd in Alkmaar;

LONDON GENERAL INSURANCE COMPANY LTD.,
gevestigd in Amsterdam;

JUBILEE EUROPE B.V.,
gevestigd in Amsterdam;

WAARD LEVEN N.V.,
gevestigd in Heerhugowaard;

WAARD SCHADE N.V.,
gevestigd in Heerhugowaard;

HOLLANDS WELVAREN LEVEN N.V.,
gevestigd in Wognum;

TADAS VERZEKERINGEN B.V.,
gevestigd in Heerhugowaard,
advocaten: mrs. A. Knigge en J. de Jong;

Voorgaande partijen tezamen: **Verzoeksters**

tegen:

de heer T. DEN HOLLANDER,
wonende in Oegstgeest;

mevrouw A.T. BLAAUW,
wonende in Oegstgeest;

de heer M.P.M. VAN HAL,
wonende in Uift;

mevrouw J.W. KASTEIN,
wonende in Uift;
advocaat: mr. G.J. Dommerholt.

Voorgaande partijen tezamen: **Verweerders.**

1. Inleiding

- 1.1. Op 19 oktober 2009 – bijna vier jaar geleden – is DSB Bank N.V. ("**DSB Bank**") failliet verklaard. De dienstverlening door DSB Bank, het faillissement van de bank, en de afwikkeling van de vele duizenden claims heeft de gemoederen flink bezig gehouden. Pers en politiek volgden alles nauwlettend en de Minister van Financiën zag zelfs aanleiding voor het instellen van een onafhankelijke onderzoekscommissie. De wetgever heeft met het oog op een efficiëntere afwikkeling van dit faillissement per 1 juli 2013 zelfs het wettelijke kader van deze WCAM-procedure aangepast.
- 1.2. Deze procedure is voor Verzoeksters dan ook een belangrijk sluitstuk voor een langdurig en zorgvuldig doorlopen proces om te komen tot een redelijke compensatie voor alle geconstateerde tekortkomingen die DSB Bank in het verleden in haar dienstverlening heeft begaan. Voor Curatoren is het bovendien de enige mogelijkheid om tot een afronding van het faillissement te komen.
- 1.3. Deze procedure wijkt om twee redenen fundamenteel af van alle eerdere WCAM-verzoeken aan het hof. Wij staan bij deze bijzondere aspecten van dit verzoek wat langer stil omdat deze aspecten volgens Verzoeksters dienen mee te wegen in de beoordeling van de redelijkheid van de overeengekomen compensatieregeling.
- 1.4. Ten eerste verkeert de belangrijkste partij die aansprakelijk wordt gehouden in staat van faillissement. Dit heeft een aantal ingrijpende gevolgen zowel voor de rechtspositie van de betrokken klanten die hun schade willen verhalen als voor Curatoren:
  - De klanten die hun aanspraken jegens DSB Bank willen uitoefenen worden geconfronteerd met de werking van het faillissementsrecht. Dit heeft onder andere tot gevolg dat het voor de (voormalige) klanten moeilijker wordt eventuele schade - spoedig en volledig - vergoed te krijgen. Om die vergoeding te krijgen zouden zij het verificatieproces en bij betwisting renvooi-procedures moeten doorlopen. In de praktijk blijkt dat voor klanten een dusdanig grote hobbel te zijn dat slechts twee klanten na het uitspreken van het faillissement hiervan gebruik hebben gemaakt;
  - Curatoren dienen de faillissementsboedel in het belang van de schuldeisers af te wikkelen. Dat houdt in dat zij de opbrengst van de resterende activa conform de faillissementswet onder de schuldeisers moeten verdelen. De boedel is echter niet toereikend om alle schuldeisers te voldoen. De vele onduidelijkheden over de omvang en mogelijke gevolgen van de zorgplicht-

schendingen uit het verleden en mogelijk daaruit voortvloeiende claims van klanten heeft een sterk waardedrukkend effect op de leningenportefeuille van DSB Bank. Zolang daarover geen duidelijkheid komt is het te gelde maken van dit belangrijkste vermogensbestanddeel geen reële optie. Zonder een verbindend verklaarde collectieve schikking komt aan die onzekerheid geen einde. De verjaringstermijn wordt gedurende het faillissement krachtens artikel 36 Fw immers van rechtswege verlengd. Deze WCAM-procedure is dan ook noodzakelijk en tevens de enige manier om – in het belang van de gezamenlijke schuldeisers – tot een afronding van het faillissement te kunnen komen.

- 1.5. In de tweede plaats verschilt dit verzoek van alle eerdere verzoeken omdat het betrekking heeft op een reeds in september 2011 overeengekomen, gepubliceerde en sindsdien uitgevoerde collectieve compensatieregeling. Bij het overeenkomen van het Akkoord op Hoofdlijnen¹ was voor Curatoren het verzoek tot verbindendverklaring een essentiële voorwaarde om een compensatieregeling overeen te komen. Partijen bij het akkoord hebben zich dan ook jegens elkaar verplicht dit verzoek in te dienen. De Belangenorganisaties hechtten echter terecht grote waarde aan een zo spoedig mogelijke uitvoering van de compensatieregeling zodat klanten niet langer - hangende de behandeling van onderhavig verzoek aan het hof - op een eventuele compensatie hoefden te wachten.
- 1.6. Daarom is vooruitlopend op deze procedure begonnen met het uitvoeren van de compensatieregeling. Belanghebbenden kunnen zich "vrijwillig" aanmelden voor de compensatieregeling.² Dit heeft tot gevolg gehad dat inmiddels³ 55.751 (voormalige) klanten zijn aangemeld, waarvan de overgrote meerderheid al een compensatievoorstel heeft aanvaard. De omstandigheid dat zoveel klanten vrijwillig gebruik hebben gemaakt van de compensatieregeling (opt-in) en de geboden compensatie hebben aanvaard (in plaats van te procederen) is volgens Verzoeksters eveneens een gegeven dat bij de beoordeling van de redelijkheid van de compensatieregeling (ex artikel 7:907 lid 3 onderdeel b BW) in aanmerking dient te worden genomen.
- 1.7. Verzoeksters hebben de overtuiging dat zij een redelijke en werkbare collectieve regeling zijn overeengekomen. Zij zien dit bevestigd in de wijze waarop de regeling is ontvangen en het feit dat daaraan met succes uitvoering wordt gegeven.

---

¹ Productie 2 Verzoekschrift, zie artikel 3.4.

² Productie 2 Verzoekschrift, zie artikel 3.2.

³ Stand van zaken per 7 oktober 2013.

- 1.8. Verzoeksters maken graag gebruik van de geboden mogelijkheid het verzoek (en de overeenkomst) nader toe te lichten. Achtereenvolgens zal eerst namens Curatoren kort worden stilgestaan bij het oproepingsproces en de voorgeschiedenis en het verloop van de onderhandelingen worden beschreven. Vervolgens zal namens elk van de Belangenorganisaties een toelichting worden geven op haar positie (ook ten opzichte van de Claimcode) en op de redelijkheid van de regeling. Daarna zal ook namens Curatoren een toelichting worden geven op de redelijkheid van de regeling. De betrokken verzekeraars zullen vervolgens stil staan bij hun bijdrage en tenslotte zal namens Curatoren nog worden ingegaan op een aantal met de regeling samenhangende onderwerpen.

2. Oproeping Belanghebbenden

- 2.1. Het hof heeft bepaald dat Verzoeksters de volgende belanghebbenden persoonlijk dienen aan te schrijven: alle (i) klanten⁴ die op of na 1 januari 2008 een lopende overeenkomst met DSB Bank hadden of hebben en (ii) andere schuldeisers⁵ in het faillissement. Het merendeel van die belanghebbenden heeft woonplaats in Nederland, een klein deel daarbuiten.

Nederland

- 2.2. In Nederland zijn in de periode van 17 juni 2013 tot en met 30 juni 2013 aan in totaal 342.400 (voormalige) klanten en 12.488 schuldeisers oproepingsbrieven verzonden.⁶ Deze categorie betreft ruim 99% van alle persoonlijk op te roepen belanghebbenden.
- 2.3. Daarnaast zijn op 22 juni 2013 advertenties in het Algemeen Dagblad, de Telegraaf en het Financieele Dagblad geplaatst.⁷

Buitenland

- 2.4. Voorts bleken er ten tijde van de oproeping 2.048 klanten en 97 schuldeisers in het buitenland te wonen dan wel gevestigd te zijn. In overleg met de ingeschakelde deurwaarder is besproken op welke wijzen deze belanghebbenden zo snel en efficiënt mogelijk opgeroepen kunnen worden.
- 2.5. Het hof heeft toegestaan de oproepingsbrieven aan deze belanghebbenden door tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder te laten verzenden via het koeriers-

---

⁴ Paragraaf 7.1 proces-verbaal regiezitting.

⁵ Paragraaf 7.2 proces-verbaal regiezitting.

⁶ Productie 15 Verzoekschrift.

⁷ Productie 16 Verzoekschrift.

bedrijf UPS. Deze wijze van verzending is gekozen omdat deze gelijkwaardig is aan een betekening volgens artikel 14 van de EU Betekeningsverordening⁸. Door het wereldwijde netwerk van UPS zijn de oproepingsbrieven binnen enkele dagen overal persoonlijk aan de geadresseerden aangeboden. Uit de rapportage van de koerier blijkt welke belanghebbenden de oproepingsbrief persoonlijk in ontvangst hebben kunnen of willen nemen. Voor zover het niet mogelijk bleek de klanten per koerier te bereiken, is getracht deze klanten per e-mail de relevante informatie te verstrekken, zoals door het hof is toegestaan⁹.

- 2.6. Uit de akte¹⁰ van de deurwaarder blijkt dat het merendeel van belanghebbenden de oproepingsbrief via de koerier of later per e-mail heeft ontvangen. Van de 2.048 klanten hebben 1.506 (d.w.z. ruim 73% van deze) klanten persoonlijk kennis genomen van de oproepingsbrief.
- 2.7. Voorts bleek één klant te zijn overleden en hebben 39 klanten persoonlijk geweigerd de oproepingsbrief in ontvangst te nemen. Dat deze klanten geen kennis hebben willen of kunnen nemen van de oproeping staat aan de verbindendverklaring niet in de weg. Hetzelfde geldt voor de 43 klanten die al een compensatievoorstel uit hoofde van het Akkoord op Hoofdlijnen hebben aanvaard. Zij zijn uitgesloten van een verdere compensatie uit hoofde van de WCAM Overeenkomst.¹¹ Daarom behoeft de omstandigheid dat zij niet konden worden bereikt aan de verbindendverklaring niet in de weg te staan.
- 2.8. Volgens Verzoeksters is de restcategorie van 459 niet bereikte klanten verwaarloosbaar klein in verhouding tot de hele groep op te roepen klanten van de ongeveer 345.000 personen. De omstandigheid dat deze groep, ondanks alle inspanningen niet is bereikt zou dan ook niet aan verbindendverklaring in de weg behoeven te staan. Zie in dit verband hetgeen het hof heeft overwogen in de Vie d'Or-beschikking:

"... Dit brengt mee dat alle in Nederland woonachtige aan verzoeksters bekende personen en een duidelijke meerderheid van de in het buitenland woonachtige bekende personen zijn opgeroepen met inachtneming van hetgeen daaromtrent door het hof is bepaald. Het aantal in het buitenland woonachtige personen ten aanzien van wie dat mogelijk niet is gebeurd, is op het totale aan-

---

⁸ Verordening 1393/2007 van 13 november 2007 door de Raad van Europa.

⁹ Paragraaf 8.4 proces-verbaal regiezingting.

¹⁰ Productie 18 Verzoekschrift.

¹¹ Zie artikel 4.2 WCAM Overeenkomst.

tal bekende personen ten behoeve van wie de overeenkomst is gesloten, verwaarloosbaar klein."¹²

2.9. In de Dexia-beschikking voegde het hof daar nog aan toe:

*"... Mocht immers blijken dat aan hun processuele rechten afbreuk is gedaan, dan zullen zij zich daarop desgewenst, en zo nodig in rechte, nog kunnen beroepen. Van belang is echter ook dat zij, indien zij menen dat hun belang niet gediend wordt met zodanig beroep, daarvan kunnen afzien en zich ook zelf op de onderhavige beschikking kunnen beroepen, die hun in dat geval zal kunnen worden tegengeworpen."*¹³

2.10. Verzoeksters menen dan ook dat de WCAM Overeenkomst voor alle in het buitenland op te roepen gerechtigden verbindend kan worden verklaard. Indien het hof desalniettemin van oordeel is dat deze restcategorie van niet bereikte belanghebbenden aan de verbindendverklaring van de WCAM Overeenkomst in de weg staat, dan zijn Verzoeksters desnoods bereid hun verzoek in zoverre te verminderen.

3. Aanleiding voor schikking

3.1. In mijn inleiding op deze toelichting heb ik al kort stil gestaan bij een aantal van de redenen om de WCAM Overeenkomst aan te gaan en het hof te verzoeken die verbindend te verklaren. De belangrijkste is echter dat gelet op de aantallen claims en de complexiteit van die claims, een individuele afdoening, zonder duidelijk overeengekomen kaders, nog vele jaren in beslag zou nemen. Klanten die schade hebben geleden door fouten of tekortkomingen van DSB Bank, zouden tegen hoge kosten en pas na jaren, compensatie ontvangen.

3.2. De complexiteit van de claims is een gevolg van het feit dat DSB Bank een consumentenbank was die leningen aan consumenten verstrekke. In dat kader bemiddelde zij vaak bij het sluiten van levensverzekeringen en schadeverzekeringen. Leidde dit tot het sluiten van een verzekering dan werd vrijwel steeds de contante premie voor deze polissen voor de gehele looptijd van de verzekering meegefinancierd in de lening (de zogenaamde 'koopsompolissen'). Daarnaast bemiddelde DSB Bank ook bij beleggingsverzekeringen en effectenbeleningsproducten. De bij deze producten op te bouwen waarde hing veelal samen met de lening.

---

¹² Gerechtshof Amsterdam, 29 april 2009 (Vie d'Or) r.o. 4.3.

¹³ Gerechtshof Amsterdam, 25 januari 2007 (Dexia) r.o. 5.4.

- 3.3. De commissie Scheltema heeft ten aanzien van de dienstverlening door DSB Bank geconstateerd:

"... hoewel het bepaald niet zo is dat iedere kredietovereenkomst die DSB af sloot gebreken vertoonde op het gebied van de zorgplicht, waren de zorgplichtschendingen structureel van aard".¹⁴

- 3.4. Ook de Curatoren zijn tot een soortgelijke constatering gekomen in het Onderzoeksverslag, waarin wordt vermeld:

"... dat de schendingen van de zorgplicht door DSB Bank, die al voor 2005 bestonden en daarna steeds meer manifest zijn geworden, structureel van aard waren en dat DSB Bank dit onderwerp nooit voldoende serieus heeft genomen. Dit is een belangrijke oorzaak van het faillissement."¹⁵

- 3.5. Dit heeft geleid tot grote aantallen claims. De eerder genoemde combinatie van producten en diensten en het gegeven dat in veel dossiers na het sluiten van die contracten sprake is van gewijzigde persoonlijke omstandigheden hebben ertoe geleid dat die claims veelal zeer complex zijn.

- 3.6. Na het uitspreken van het faillissement hebben Curatoren eerst gezocht naar een modus om de toen bekende¹⁶ claims op individuele basis af te wikkelen. Al snel werd duidelijk dat dit niet mogelijk was zonder dat overeenstemming bestond over de kaders. Bovendien nam het aantal ingediende claims in rap tempo toe. Curatoren zijn daarop met verschillende belangenorganisaties in overleg getreden.

4. Onderhandelingen en waarborgen voor gelijkwaardige onderhandelingspositie Belangenorganisaties

- 4.1. In de periode van januari tot juni 2010 hebben Curatoren met verschillende Belangenorganisaties afzonderlijk, besprekingen gevoerd over één of meer door hen aangedragen (voorbeeld)dossiers van door hen vertegenwoordigde klanten. Deze dossiers zijn uitvoerig geanalyseerd en besproken, waardoor over en weer een goed begrip ontstond van de complexiteit en reikwijdte van onderhavige problematiek. Ook deze besprekingen bevestigden dat een individuele afdoening van alle claims, zonder dat overeenstemming bestaat over de kaders, onverant-

---

¹⁴ Rapport Scheltema, p. 155.

¹⁵ Productie 3, p. 415.

¹⁶ Ten tijde van het uitspreken van het faillissement waren er ongeveer 1.000 klachten bekend binnen DSB Bank. Dit aantal is in de eerste helft van 2010 sterk opgelopen.

woord veel tijd in beslag zou nemen en tot onaanvaardbaar hoge kosten zou leiden, zowel voor de klanten als voor de boedel.

- 4.2. Naar aanleiding van enkele bilaterale overleggen heeft op 19 augustus 2010 voor het eerst een gezamenlijk overleg met de verschillende, voldoende representatieve belangenbehartigers plaatsgevonden. Tijdens de derde van deze bijeenkomsten (16 september 2010) hebben Curatoren, SSP, PAL, Hypotheekleed en een vertegenwoordiger van – aanvankelijk¹⁷ – vier rechtsbijstandorganisaties een protocol ondertekend, waarin procedurele afspraken zijn vastgelegd. Het doel van die afspraken was te komen tot een gestructureerd onderhandelingsproces dat zou moeten uitmonden in een collectieve regeling die de kaders zou bieden om de inmiddels duizenden claims af te handelen.
- 4.3. Na de datum van ondertekening van dit protocol heeft periodiek (in beginsel om de 2 weken) een plenair overleg plaatsgevonden. Er hebben tot aan het bereiken van het Akkoord op Hoofdlijnen 26 van dergelijke plenaire onderhandelingszittingen plaatsgevonden. Deze vonden gestructureerd plaats aan de hand van een steeds op voorhand overeengekomen agenda. De plenaire besprekingen die vaak hele dagen of dagdelen in beslag namen, zijn steeds uitvoerig genoteerd. Deze besprekingen werden voorbereid en gevoerd aan de hand van stukken die door partijen waren opgesteld. Zo heeft een tamelijk uitvoerige uitwisseling en bespreking plaatsgevonden van memoranda waarin de wederzijdse (juridische) standpunten werden geanalyseerd. De wederzijdse standpunten zijn beschreven in de producties 9 tot en met 13 bij het Verzoekschrift. Daarnaast hebben er ten aanzien van specifieke onderwerpen in kleiner verband besprekingen en onderhandelingen plaatsgevonden met afgevaardigden van de Belangenorganisaties en Curatoren. De uitkomsten van deze 'deelbesprekingen' werd steeds teruggekoppeld naar het plenaire overleg (zo nodig voor formele besluitvorming). De Belangenorganisaties hebben daarnaast ook met grote regelmaat onderling, zonder betrokkenheid van Curatoren, overleg gevoerd over de in te nemen standpunten en de te voeren strategie.
- 4.4. Toen de onderhandelingen zo ver gevorderd waren dat concrete voorstellen konden worden gedaan, zijn deze doorgerekend aan de hand van specifieke klantprofielen of voorbeelddossiers. Curatoren hebben de Belangenorganisaties ook voor het overige alle verzochte informatie verstrekt. Ook kregen de Belangenorganisaties, telkens als een (deel)onderwerp werd uitonderhandeld, inzage in de gevolgen van een eventuele (deel)regeling voor de algemene klantenpopu-

---

¹⁷ ARAG heeft zich later aangesloten.

latie van DSB Bank. Het stond de Belangenorganisaties daarnaast vrij door hen geschikt bevonden adviseurs in te schakelen, hetgeen zij ten aanzien van specifieke onderwerpen ook hebben gedaan.

- 4.5. De wijze waarop partijen het onderhandelingsproces hebben ingericht en hebben laten verlopen, waarbij voortdurend informatie en kennis werden gedeeld, heeft gewaarborgd dat sprake was van een gelijk speelveld voor alle partijen aan de onderhandelingstafel. Voor een nadere beschrijving van het onderhandelingsproces, wordt verwezen naar hoofdstuk 5 van het Verzoekschrift.
- 4.6. Curatoren hebben bovendien periodiek de crediteurencommissie en de rechter-commissaris geïnformeerd over de ontwikkelingen en – waar nodig – instemming gevraagd en gekregen voor de verschillende stappen in het onderhandelingsproces. Daarnaast hebben Curatoren in de laatste fase van de onderhandelingen de oplossingsrichtingen tevens met de betrokken verzekeraars besproken en met hen onderhandeld over hun bijdrage aan de te bereiken collectieve regeling.
- 4.7. Elk van de Belangenorganisaties zal nu een toelichting geven op haar positie en daarbij tevens ingaan op de mate waarin zij voldoet aan de Claimcode en op haar representativiteit.

5. Positie Belangenorganisaties, toepassing Claimcode en representativiteit

SBR

Inleiding

- 5.1. Ik zal nu ingaan op de positie van SBR als één van de Belangenorganisaties door wie de regeling wordt gedragen. Ik zal aandacht besteden aan een aantal specifieke zaken aangaande SBR, zoals haar ontstaansgeschiedenis, representativiteit en naleving van de Claimcode. Ook zal ik, in aanvulling op Curatoren, ingaan op de totstandkoming van de regeling (zie deel 4) en de redelijkheid daarvan (zie deel 6). De andere twee Belangenorganisaties, PAL en SSP, die na mij aan het woord zullen komen, zullen vanuit hun specifieke posities ook ingaan op deze onderwerpen, waarbij wij zoveel mogelijk hebben getracht herhaling te voorkomen.

Ontstaansgeschiedenis van de stichting en het onderhandelingsproces

- 5.2. Eind 2009, kort na de faillietverklaring van DSB Bank, ben ik benaderd door de vijf grootste rechtsbijstandsorganisaties van Nederland (Achmea, Univé, ARAG,

DAS en SRK).¹⁸ Zij werden geconfronteerd met een groot aantal klachten van bij hen verzekerden over de financiële dienstverlening en producten van DSB Bank. Om een beeld te krijgen van de algemene problematiek en van de relevante juridische aspecten in individuele dossiers heb ik van de rechtsbijstandsorganisaties een aantal voorbeeldossiers ontvangen. Deze dossiers heb ik aangevuld door een groot aantal ontbrekende stukken op te vragen bij Curatoren. Mijn eerste bevindingen strookten met die van de commissie Scheltema in het later gepubliceerde rapport: “de zorgplichtschendingen bij DSB Bank [waren] structureel van aard”.¹⁹

- 5.3. Nadat ik mijn analyse op hoofdlijnen met de rechtsbijstandsorganisaties had besproken, kreeg ik de opdracht om in onderhandeling te treden met Curatoren om te bezien of een generieke regeling zou kunnen worden getroffen. Van belang is te onderstrepen dat mijn mandaat uitsluitend zag op de behartiging van de belangen van de individuele verzekerden. Ik heb expliciet met mijn formele opdrachtgevers afgesproken dat de (financiële) belangen van de rechtsbijstandsorganisaties geen enkele rol zouden spelen in het kader van mijn opdracht. Dit hebben de rechtsbijstandsorganisaties ook in nieuwsbrieven en in voorkomende gevallen via de call-centers aan hun verzekerden bevestigd.
- 5.4. Mijn onderhandelingen met Curatoren over een regeling voor de verzekerden in de voorbeeldossiers vonden plaats in de eerste helft van 2010. Mij bleek toen dat in elk van de dossiers sprake was van een complexe situatie waarbij wij te maken hadden met een groot aantal juridisch aspecten. In juni 2010 ontving ik van Curatoren de eerste concrete schikkingsvoorstellen. De voorstellen waren naar mijn oordeel te mager en waren voor de betreffende individuele verzekerden niet acceptabel. Ik kom hier zo op terug.
- 5.5. Zojuist hebben Curatoren de onderhandelingen tussen partijen nader beschreven. Op 19 september 2011 ondertekenden partijen het Akkoord op Hoofdlijnen, dat in nader uitgewerkte vorm aan het hof wordt voorgelegd. De rechtsbijstandsorganisaties hebben het Akkoord op Hoofdlijnen mede ondertekend. Zij waren echter niet in de positie om gezamenlijk met de overige Belangenorganisaties en Curatoren een verzoek in te dienen tot verbindendverklaring. De reden daarvoor is eenvoudig: de vigerende polisvoorwaarden geven de verzekerden (lees: de cliënten van de rechtsbijstandsorganisaties) tot op zekere hoogte het recht om

---

¹⁸ Voluit: Stichting Achmea Rechtsbijstandverzekeraars, Stichting Univé Rechtshulp, Algemene Rechtsbijstand Verzekeringsmaatschappij N.V., DAS Nederlandse Rechtsbijstand Verzekeringsmaatschappij N.V. en Stichting Schaderegelingskantoor voor Rechtsbijstandverzekering.

¹⁹ Rapport Scheltema, p. 16.

zelf te bepalen welke strategie in het eigen dossier wordt gevolgd. Onder omstandigheden hebben de verzekerden het recht om zelfstandig een andere advocaat in te schakelen en om te gaan procederen. Ondanks de 'opt-out' mogelijkheid, achtten de rechtsbijstandsorganisaties een (mede) door hen ingediend WCAM-verzoek op gespannen voet staan met de polisvoorwaarden en los daarvan - ook vanuit dienstverleningsperspectief - ongewenst.

- 5.6. Om toch aan de uitdrukkelijke voorwaarde van Curatoren met betrekking tot het verkrijgen van – kort gezegd – brede steun voor de collectieve regeling te kunnen voldoen is gekozen voor oprichting van SBR. SBR heeft – als natuurlijke "opvolger" van de rechtsbijstandsorganisaties - het Akkoord op Hoofdlijnen mede ondertekend en treedt aldus als mede-verzoekster in deze verzoekschriftprocedure op.

De werkzaamheden van SBR, haar representativiteit en de naleving van de Claimcode

- 5.7. SBR is op 16 mei 2012 opgericht. Zij behartigt de belangen van DSB Bank gedupeerden met een rechtsbijstandsverzekering. Volgens het verbond van Verzekeraars heeft circa 60% van de consumenten een rechtsbijstandverzekering.²⁰ Deze lijn doortrekkend zou dat betekenen dat SBR naar schatting de belangen van tienduizenden DSB Bank-gedupeerden behartigt. Van die groep hebben in elk geval circa 1.160 personen zich aangemeld voor de regeling.
- 5.8. Sinds de oprichting neemt SBR deel aan de periodieke besprekingen met Curatoren. Tijdens deze periodieke besprekingen leggen Curatoren verantwoording af over de uitvoering van het Akkoord op Hoofdlijnen. Ook kwam het voor dat het Akkoord op Hoofdlijnen niet voorzag in specifieke gevallen. Over dergelijke leemtes in de uitvoering van de regeling heeft SBR met Curatoren onderhandeld. Verder is SBR mede opdrachtgever van Mazars Paardekooper Hoffman ("**Mazars**"), de accountant die de uitvoering van het Akkoord op Hoofdlijnen door DSB Bank nauwgezet controleert en de inrichting van de geautomatiseerde processen toetst. De positieve bevindingen van Mazars zijn in het geding gebracht als productie 21. Via haar advocaten heeft SBR contact met de dossier behandelaars van de diverse rechtsbijstandsorganisaties. Deze behandelaars staan op hun beurt in rechtstreeks contact met hun verzekerden en dus de klanten van DSB Bank: zij zijn het aanspreekpunt voor de achterban van SBR. Indien zich op dos-

---

²⁰ https://www.verzekeraars.nl/verzekeringsbranche/publicaties/Publicaties/Rechtsbijstandverzekeringen_in_beeld_okt2008.pdf, paragraaf 2.1.2.

sier-niveau een probleem voordoet, treedt SBR op als intermediair teneinde een snelle en praktische oplossing te bewerkstelligen.

- 5.9. Verder heeft SBR een eigen website www.sbrd.nl en onderhoudt zij gezamenlijk met Curatoren en de overige Belangenorganisaties de informatieve website www.dsbcompensatie.nl. Op deze laatste website wordt alle relevante informatie met betrekking tot het Akkoord op Hoofdlijnen geplaatst. Ook kunnen klanten van DSB Bank via de Q&A antwoorden vinden op de meest gestelde vragen. De website houdt bezoekers bovendien op de hoogte van de relevante ontwikkelingen in de rechtspraak, waaronder de uitspraken van de Geschillencommissie en de Commissie Bijzondere Omstandigheden, welke commissies toetsen of Curatoren de getroffen regeling naar behoren toepassen, althans of de regeling voor bijzondere en schrijnende gevallen leidt tot een passende oplossing.
- 5.10. Naast de hiervoor toegelichte werkzaamheden en de indiening van het Verzoekschrift, onderzoekt SBR verder of derden (bijvoorbeeld (oud)bestuurders, adviseurs en toezichthouders) aansprakelijk kunnen worden gehouden namens de klanten van DSB Bank wier belangen SBR behartigt en die vanwege het faillissement schade lijden.²¹

Voldoende representatief

- 5.11. Wat betreft het representativiteitsvereiste, stel ik voorop dat SBR volgens haar statutaire doelstelling de belangen behartigt van DSB Bank-geduceerden met een rechtsbijstandverzekering. Zij geeft in de praktijk daadwerkelijk uitvoering aan die doelstelling, onder meer door middel van de zojuist genoemde werkzaamheden: controle op uitvoering van de regeling, het optreden als intermediair ten behoeve van DSB Bank-geduceerden, het onderhouden van informatieve publieke websites, onderzoek naar vorderingen op derden, etc.²². Ook legt zij zowel intern als extern verantwoording af over die werkzaamheden.

---

²¹ N.B. Hiertoe is op 7 mei 2013 een wijziging van de statutaire doelomschrijving gedaan. Als bijlage 6 bij het verzoekschrift zijn de statuten van 16 mei 2012 in het geding gebracht. De huidige statutaire doelomschrijving luidt als volgt: *"De stichting heeft – in de meest ruime zin des woords – ten doel het behartigen van de belangen van de Verzekerden, welke Verzekerden als (voormalige) Klanten, schade hebben geleden, schade lijden en/of schade dreigen te lijden, ten gevolge van Zorgplichtschendingen van DSB of op ander gronden vorderingen hebben jegens (derde)partijen, waaronder – maar niet beperkt tot – De Nederlandsche Bank N.V., statutair gevestigd te Amsterdam, accountantskantoren, (voormalige) bestuurders, commissarissen en andere functionarissen van DSB."*

²² MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29414 nr. 3 pag. 15.

- 5.12. De representativiteit van SBR wordt verder vormgegeven doordat, zoals ik hierna zal toelichten, SBR in ruime mate voldoet aan de Claimcode²³. Bovendien is SBR samen met PAL en SSP voldoende representatief voor de hele groep DSB Bank-geduceerden²⁴. Ook wordt de representativiteit van SBR niet betwist²⁵. Kortom, SBR voldoet ruimschoots aan het representativiteitsvereiste.

Governance structuur

- 5.13. Het bestuur van SBR bestaat op dit moment uit twee personen: de heren mr. Bouma en mr. Broekveldt. Zij zijn beiden oud-partner bij grote Nederlandse advocatenkantoren. Mr. Bouma is als (toenmalig) advocaat van DNB actief betrokken geweest bij de collectieve schikking met geduceerde polishouders van Vie D'Or. Ook in de driekoppige raad van toezicht zijn ervaren juristen vertegenwoordigd. Voorzitter van de raad van toezicht is mr. Huydecoper, voormalig A-G bij de Hoge Raad. Daarnaast maken mevrouw mr. Haan en de heer Van Wersch RA deel uit van de raad van toezicht. Bestuur en raad van toezicht beschikken daarmee over adequate specifieke juridische en financiële kennis en ervaring die nodig is bij de uitoefening van de werkzaamheden van en namens SBR.
- 5.14. De statuten van SBR voorzien verder in de mogelijkheid dat aangeslotenen zich verenigen in een raad van aangesloten verzekerden. Gezien het feit dat het Akkoord op Hoofdlijnen op grote schaal wordt geaccepteerd door de verzekerden - waarover later meer - ziet SBR vooralsnog geen reden tot instelling van een raad van aangeslotenen. Dit zou bovendien leiden tot onnodige kosten.

Op onderdelen afwijking van de Claimcode

- 5.15. SBR onderschrijft de Claimcode en voldoet aan de daarin neergelegde principes. Het voldoen aan de Claimcode behelst mede dat van bepalingen van de Claimcode kan worden afgeweken, mits wordt uitgelegd waarom: het 'pas toe of leg uit' principe.
- 5.16. Ik sta kort stil bij de afwijkingen van de Claimcode.²⁶ Hierbij stel ik voorop dat - net als de andere betrokken Belangenorganisaties - aan haar op basis van de

---

²³ Beschikking Gerechtshof Amsterdam inzake Converium, 17 januari 2012, ECLI:NL:GHAMS:2012:BV1026, rov. 10.4.

²⁴ Idem, rov. 10.2. Zie ook Beschikking Gerechtshof Amsterdam inzake Shell, 29 mei 2009, ECLI:GHAMS:2009:BI5744, rov. 6.22.

²⁵ Beschikking Gerechtshof Amsterdam inzake Converium, 17 januari 2012, ECLI:NL:GHAMS:2012:BV1026, rov. 10.4.

²⁶ Een uitvoerig(er) overzicht van de afwijkingen van de Claimcode is te raadplegen op de website van SBR: www.sbrd.nl

getroffen regeling geen gelden ter beschikking worden gesteld, die vervolgens aan de achterban worden gedistribueerd. Voor SBR geldt bovendien dat zij geen vergoedingen ontvangt van de personen wiens belangen zij behartigt. Van enig risico van oneigenlijk gebruik van die gelden – waarvoor de Claimcode belangrijke waarborgen biedt – is dus geen sprake. De Belangenorganisaties en Curatoren hebben een regeling getroffen op basis van de Vie D'or rechtspraak van de Hoge Raad, die inhoudt dat DSB Bank in dit dossier als schadetoebrengende partij alle redelijke gemaakte kosten van SBR vergoedt.²⁷ De door DSB Bank vergoede (advocaat)kosten worden periodiek gepubliceerd in de openbare verslagen van Curatoren.

Het ontbreken van een derde bestuurder

- 5.17. Volgens de statuten van SBR (Bijlage 6) en de Claimcode dient het bestuur te bestaan uit minimaal drie natuurlijke personen. SBR heeft zich ingespannen om een derde bestuurder te vinden, welke bestuurder bij voorkeur een klant van DSB Bank is of was met een rechtsbijstandsverzekering. De vele inspanningen – waaronder enkele verkennende gesprekken met diverse geïnteresseerden – hebben niet geleid tot de benoeming van een derde bestuurder. De kandidaten hebben om verschillende redenen van het lidmaatschap van het bestuur afgezien. Hierbij speelde een belangrijke rol dat veel beoogde kandidaten reeds akkoord waren gegaan met een voorstel van DSB Bank op de voet van het Akkoord op Hoofdlijnen. De aangezochte kandidaten waren tevreden over de regeling, maar wilden het 'hoofdstuk DSB Bank' definitief sluiten.
- 5.18. Verder heeft SBR een vacature op haar website geplaatst en navraag gedaan bij de rechtsbijstandsorganisaties of zij een geschikte kandidaat als klant hebben. Tot op heden zonder resultaat. SBR heeft afgezien van de benoeming van een derde bestuurslid die geen (oud) klant van DSB Bank is, omdat een dergelijke bestuurder naast het huidige bestuur en de "zware" raad van toezicht onvoldoende toegevoegde waarde werd geacht te hebben en dit slechts zou leiden tot een extra kostenpost.

---

²⁷ Deze regeling is getroffen op grond van de overwegingen van de Hoge Raad in de Vie d'Or-zaak. De Hoge Raad heeft bepaald dat belangenorganisaties op de voet van art. 3:305a BW en art. 6:96 lid 2 BW vergoeding kunnen vorderen van hun eigen kosten ter vaststelling van aansprakelijkheid en schade. Zie: HR 13 oktober 2006, *RF* 2007, 8, *NJ* 2008, 527 (m.nt. C.C. van Dam), onder *NJ* 2008, 529; *JOR* 2006/295 (DNB/Stichting Vie d'Or; m.nt. D. Busch), r.o. 7.2.2.

De bestuurders ontvangen een passende beloning

- 5.19. Bestuurders ontvangen voor de door hen in het kader van SBR verrichte werkzaamheden een beloning.²⁸ De benodigde specifieke juridische kennis en ervaring rechtvaardigt deze afwijking van de Claimcode. Er is gekozen voor een passend uurtarief van EUR 200. Dit tarief ligt aan de onderkant van de in de markt in rekening gebrachte tarieven voor (oud-)advocaten met vergelijkbare ervaring en expertise.

Observaties betreffende het onderhandelingsproces en de redelijkheid van de regeling

- 5.20. Als gezegd: de schikkingsvoorstellen die DSB Bank in juni 2010 deed waren in mijn ogen en die van de betreffende klanten van DSB Bank te mager. Vervolgens hebben langdurige onderhandelingen plaatsgevonden. Curatoren zijn zojuist ingegaan op het verloop van die onderhandelingen. Ik onderschrijf wat Curatoren zojuist hebben gesteld, dat de wijze waarop het onderhandelingsproces is ingericht en is verlopen, heeft gewaarborgd dat sprake was van een gelijk speelveld voor alle partijen aan de onderhandelingstafel, zodat er een evenwichtige en breedgedragen compensatieregeling tot stand heeft kunnen komen.
- 5.21. De Belangenorganisaties hebben - parallel aan de onderhandelingsessies met Curatoren - voortdurend in klein verband overleg gevoerd over de goede en kwade kansen van in eventuele collectieve procedures of proefprocedures in te dienen zorgplichtclaims. Daarbij zijn de risico's van stelplicht en bewijslast meegewogen alsmede de risico's met betrekking tot de klachtplicht van artikel 6:89 BW en de mogelijke verjaring van bepaalde claims.
- 5.22. Over diverse onderwerpen is langdurig intern gesproken en "onderhandeld" alvorens met een gemeenschappelijk standpunt aan de onderhandelingstafel kon worden plaatsgenomen. Zo was de bereikte regeling die de door DSB Bank ontvangen provisie voor de bemiddeling van koopsompolissen maximeert - waarover later meer - het resultaat van een langdurig proces van "loven en bieden" aan de hand van vele rekenexercities, doorrekeningen in voorbeelddossiers en vergelijkingen met andere verzekeringsproducten uit dezelfde periode.
- 5.23. Belangenorganisaties hebben tijdens de onderhandelingen gezocht naar de 'pijngrens' van Curatoren en naar het oordeel van de Belangenorganisaties is die pijngrens gevonden. Daarbij was voor de Belangenorganisaties ook van belang dat Curatoren aanvullende concessies deden die voor de gemiddelde DSB Bank

---

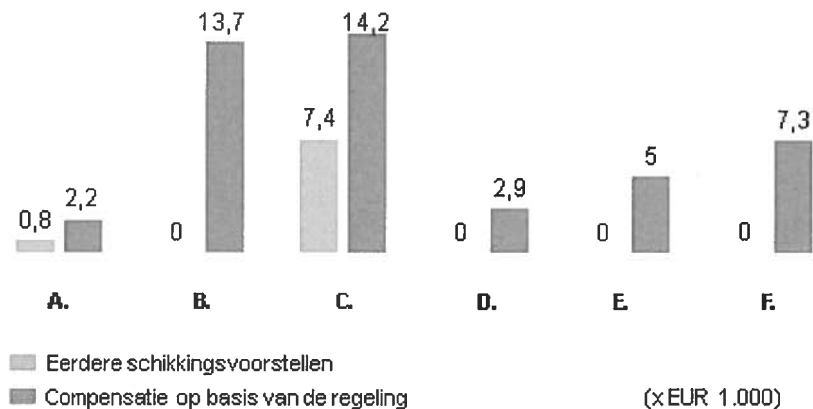
²⁸ Artikel 6.6 van de Statuten

klant – naar de omstandigheden van het geval – gunstig uitpakten. Een voorbeeld is de overkreditering van veel DSB Bank klanten door elders (niet bij DSB Bank) afgesloten leningen, en die dus al bestond op het moment dat die klanten hun leningen oversloten bij DSB Bank. Denkt u aan klanten met creditcard schulden, Wehkamp kredieten en autofinancieringen. In een eventuele gerechtelijke procedure tegen DSB Bank over onrechtmatige kredietverschaffing zouden die klanten aanzienlijke procesrisico's lopen ten aanzien van het vereiste van causaal verband en een eigen schuld verweer. In de onderhandelingen hebben de Belangenorganisaties met curatoren uitonderhandeld dat het door DSB Bank verstrekte krediet bepalend is inclusief de reeds elders opgebouwde overkreditering. De regeling biedt dus ook een compensatie voor overkreditering die is ontstaan door eerder bij derden afgesloten kredieten.

- 5.24. Dat het onderhandelingsresultaat redelijk en goed verdedigbaar is ziet SBR bevestigd in een vergelijking met de uitkomsten van het onderhandelingsproces met de schikkingsvoorstellen die DSB Bank deed in juni 2010. In de grafiek hieronder ziet u zes geanonimiseerde voorbeelddossiers van zes bestaande DSB Bank klanten, tevens verzekerden met een rechtsbijstandpolis. In het geel ziet u de schikkingsvoorstellen van juni 2010 afgezet tegen het resultaat van de collectieve regeling in grijs. Dit levert weliswaar geen empirisch bewijs op voor de stelling dat de regeling het maximaal haalbare is, maar was voor SBR een aanvullende indicatie dat de regeling redelijk uitpakt voor grote groepen van DSB klanten.

DSB Compensatieregeling

Eerdere schikkingsvoorstellen versus de regeling

- 5.25. Een andere belangrijke bevestiging van de redelijkheid van de regeling vindt SBR in de acceptatie van de regeling door klanten. Zoals hierna zal blijken geniet de regeling brede steun van de betrokken belanghebbenden in het algemeen, maar ook de specifieke achterban van SBR accepteerde het toegezonden compensatievoorstel massaal. Van de circa 1.160 klanten van DSB Bank met een rechtsbijstandsverzekering, accepteerden ongeveer 980 het voorstel. Het is niet eerder voorgekomen dat een regeling zo breed geaccepteerd werd, nog voordat het hof verzocht werd om deze algemeen verbindend te verklaren.
- 5.26. Zelfs Hypotheekleed en haar voorman Pieter Lakeman – die op 7 juli 2011 de onderhandelingen met Curatoren hebben verlaten – zien op grond van de redelijkheid van de regeling en de brede steun binnen de eigen achterban geen noodzaak tot het voeren van verweer, laat staan een noodzaak tot het laten voortbestaan van de belangenorganisatie. Als toelichting geeft Hypotheekleed aan²⁹:

"Het overgrote deel van onze 3500 donateurs is tevreden met het aanbod dat de curatoren hen deden."

²⁹ Productie 8 Verzoekschrift.

- 5.27. Naar aanleiding van de publicatie en uitvoering van de compensatieregeling is er geen andere belangenorganisatie opgericht of actief geworden die verweer voert tegen de compensatieregeling. De commerciële belangenorganisatie ConsumentenClaim faciliteert (zestig) klanten bij het aanvragen van een compensatie uit hoofde van het Akkoord op Hoofdlijnen; ConsumentenClaim is ten behoeve van klanten geen enkele individuele en/of collectieve procedure buiten de compensatieregeling om gestart.
- 5.28. Kortom, op grond van alles wat ik zojuist heb aangestipt, ligt het verzoek tot verbindverklaring van de regeling voor toewijzing gereed.

PAL

- 5.29. In het navolgende zal ik ingaan op de ontstaansgeschiedenis en werkwijze van Stichting Platform Aandelenlease, de representativiteit van Stichting Platform Aandelenlease en het voldoen aan de Claimcode. Ook zal ik kort ingaan op de redelijkheid van de WCAM Overeenkomst.

Ontstaansgeschiedenis en werkwijze PAL

- 5.30. Stichting Platform Aandelenlease kent haar wortels in het jaar 2002. De oprichter en tevens voorzitter van de stichting. Piet Koremans, was op dat moment de minder gelukkige bezitter van een aandelenlease-overeenkomst. In dat jaar besloot Piet Koremans zich geheel belangeloos te gaan inzetten voor aandelenlease-gedupeerden. De belangenbehartiging voor deze groep gaat overigens nog altijd door, zij het uiteraard op minimale schaal, omdat de meeste gevallen inmiddels zijn opgelost of uitgedeed.
- 5.31. De stichting is in 2005 opgericht. De werkwijze van PAL is van het begin eenvoudig maar effectief. Piet Koremans is de drijvende kracht achter PAL. Hij is gepensioneerd beroepsmilitair en verricht zijn werkzaamheden vanuit huis. Hij heeft direct contact met Dexia-gedupeerden. Hij staat ze telefonisch te woord, beantwoordt vragen per e-mail, staat ze bij in besprekingen en woont rechtszaken bij. Verder worden alle voor gedupeerden relevante ontwikkelingen en nieuwsberichten, uitspraken, documenten en opinies op de website van PAL geplaatst en wordt contact onderhouden met de media en de politiek om aandacht te vragen voor de problemen van de gedupeerden. PAL heeft veelvuldig contact gehad met de Vaste Kamercommissie van Financiën, waarvan op dat moment onder andere Ewout Irgang van de SP en Stef Blok van de VVD deel uitmaakten. PAL fungeert ook als gesprekspartner van de Commissie Geschillen Aandelenlease die in 2003 in opdracht van de toenmalige minister van Financiën heeft

geprobeerd een minnelijke oplossing te bevorderen tussen Dexia en haar afnemers.

- 5.32. Al in 2005 worden er door PAL geluiden opgevangen waaruit blijkt dat de producten van DSB Bank en de wijze van informatieverschaffing over deze producten zeer te wensen overlaat. Via de website en telefoon van PAL komen verontrustende berichten binnen. Deze berichten zijn voor PAL reden om ook de behartiging van de belangen van DSB Bank-geduceerden op zich te nemen.
- 5.33. De werkwijze die PAL vervolgens aanhoudt met betrekking tot de DSB Bank-geduceerden is niet wezenlijk verschillend van de werkwijze met betrekking tot de Dexia-geduceerden. Ook hier worden de geduceerden vanuit huis geholpen en worden de media en de politiek benaderd om aandacht te schenken aan de vaak schrijnende situaties die zich voordoen.

Representativiteit

- 5.34. Tijdens de regiezitting op 14 juni 2013 heeft het hof verzocht om tijdens de mondelinge behandeling in te gaan op de representativiteit. In het kader van de representativiteitseis van artikel 7:907 lid 3 sub f BW is het navolgende van belang.
- 5.35. Uit de statuten van PAL blijkt dat zij mede de belangen behartigt van DSB Bank-geduceerden. De achterban aan DSB Bank-geduceerden bestaat uit (ongeveer) 2.240 personen. Deze personen hebben zich in de afgelopen jaren via e-mail of telefonisch tot PAL gewend met het verzoek om bijstand. De intensiviteit van deze bijstand varieerde. De ene persoon kon bij wijze van spreken met een telefoontje worden geholpen terwijl de andere persoon een zodanig probleemgeval bleek te zijn, waardoor intensieve en voortdurende begeleiding noodzakelijk was en door PAL geboden werd. Die bijstand betrof het gehele scala aan producten die door DSB Bank aangeboden werd.
- 5.36. PAL heeft door haar zojuist beschreven werkwijze bij uitstek kennis van de daadwerkelijke problematiek van haar achterban als gevolg van de zorgplichtschendingen door DSB Bank. Daardoor heeft zij in de onderhandelingen met Curatoren bij uitstek de oplossing van die concrete problematiek op het oog kunnen houden en nagestreefd. Naar het oordeel van PAL doet de regeling recht aan de problemen van haar achterban.
- 5.37. Zoals hiervoor al aangekondigd, heeft PAL al jaren voor het faillissement van DSB Bank een aanvang genomen met de behartiging van de belangen van DSB Bank-geduceerden. Al in april 2005 verschijnt Piet Koremans namens PAL in het

tv-programma 'Kassa' waarin aandacht wordt gevraagd voor de diverse problemen die zich in individuele DSB Bank-dossiers voordoen.

- 5.38. In 2009, in de maanden voor het faillissement, verheft de verontwaardiging over de door DSB Bank aangeboden producten en is er in de media ook een explosieve groei van berichtgeving omtrent het onderwerp waarneembaar. Voorafgaande en gedurende de eerste maanden van het faillissement worden PAL c.q. Piet Koremans in diverse publicaties aangehaald en geciteerd. In de pleitnota staat een greep uit de betreffende publicaties genoemd:

Parool.nl d.d. 23 maart 2009: 'Onderzoek naar leningen DSB Bank'

Nrcnext.nl d.d. 31 maart 2009: 'Lening van DSB? Daar zit je mooi mee'

Nu.nl d.d. 28 oktober 2009: 'Harde incasso nog steeds praktijk bij DSB.'

- 5.39. Verder is PAL in mei 2010 mede-organisator van een demonstratie tegen het incassobeleid van curatoren.
- 5.40. Naast de website www.dsbcompensatie.nl die met Curatoren en de overige Belangenorganisaties wordt onderhouden wordt de achterban van de PAL via de website www.platform aandelenlease.nl op de hoogte gehouden van alle ontwikkelingen die relevant zijn voor DSB Bank-geduceerden. Op deze laatste website worden onder andere nieuwsberichten gepubliceerd en wordt relevante jurisprudentie geplaatst.
- 5.41. Verder neemt PAL deel aan discussies op diverse fora op het internet en geeft zij DSB Bank-geduceerden tips, bijvoorbeeld op de fora van Tros Radar. Tenslotte heeft PAL een eigen telefonische informatielijn geopend waar DSB Bank-geduceerden met vragen over door DSB Bank bemiddelde of aangeboden producten, uitgezonderd spaarproducten, terecht kunnen.
- 5.42. Het publiek en de media zien PAL als spreekbuis van de DSB Bank-geduceerden. Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat ook dit een belangrijke aanwijzing is dat PAL voldoende representatief is³⁰.
- 5.43. Kortom, uit het aantal personen waarvan PAL de belangen behartigt, uit de werkzaamheden die door PAL werden en worden verricht ten behoeve van DSB Bank-geduceerden en uit het optreden van PAL als spreekbuis van die geduceerden in de media, zowel voorafgaande aan als tijdens het faillissement, blijkt dat PAL voldoende representatief is terzake van de belangen van DSB Bank-geduceerden.

---

³⁰ MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29414 nr. 3 pag. 15.

Claimcode

- 5.44. Hoewel PAL naar de letter op een aantal punten niet aan de Claimcode voldoet, heeft zij vanaf haar oprichting in 2005 volledig naar de geest van de Claimcode gehandeld. Dat doet zij nog steeds. De Claimcode beoogt in essentie te waarborgen dat claimstichtingen effectief, onafhankelijk en vrij van enig eigen belang³¹ de belangen behartigen van groepen mensen die collectief schade hebben geleden. PAL is zo'n claimstichting. Zij is onafhankelijk en staat uitsluitend en alleen voor de belangen van haar achterban en niet voor enig financieel eigen belang, of financieel gewin van haar bestuurders of andere gelieerde partijen. PAL werkt niet met contributie en steunt volledig op vrijwilligers. Er zijn geen verdiensten, met uitzondering van enkele donaties. Het bestuur van PAL ontvangt ook geen beloning vanuit de stichting, terwijl de Claimcode wel ruimte biedt voor de bestuurders om vacatiegeld te ontvangen. In dat opzicht is bij PAL dus, meer nog dan de code vereist, gewaarborgd dat zich geen tegenstrijd belang voordoet.
- 5.45. De stichting kende (en kent) vier bestuurders, te weten de heer P. Koremans, de voorzitter, de heer P.L.M. Smeets, de secretaris, de heer J.C. Zwart, de penningmeester en de heer M. van Gulik, algemeen bestuurslid. Het bestuur, met name in de persoon van Piet Koremans, heeft al meer dan tien jaar ervaring met het behartigen van belangen van gedupeerden, zoals de DSB Bank-gedupeerden. Voor zijn inspanningen is Piet Koremans in 2011 geridderd; hij is sindsdien Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. De structuur van het bestuur, de doelstellingen en de werkwijze van PAL is op de openingspagina van de door PAL onderhouden website www.platformandelenlease.nl opgenomen. Toen de Claimcode vele jaren na oprichting van PAL in werking trad, bestond er voor PAL geen aanleiding om haar governance zodanig te wijzigen dat zij ook naar de letter aan de Claimcode zou gaan voldoen. Bovendien zou een dergelijke operatie onnodig beslag leggen op de zeer beperkte financiële middelen waarover zij beschikt.

Redelijkheid van de regeling

- 5.46. PAL is tevreden met het door de Belangenorganisaties bereikte resultaat. Het resultaat biedt gezien de goede en kwade kansen de naar het oordeel van PAL redelijkerwijs hoogst haalbare compensatie voor de DSB Bank-gedupeerden die ook nog eens binnen een redelijke termijn daadwerkelijk gerealiseerd kan worden. Mijn collega mr. Lemstra heeft dit zojuist namens SBR toegelicht. Ik sluit mij daar namens PAL graag bij aan.

---

³¹ Zie Claimcode, principes II, III en IV.

- 5.47. Ook ik verzoek het hof namens Stichting Platform Aandelenlease dus om toewijzing van het verzoek tot verbindendverklaring van de regeling.

SSP

Inleiding

- 5.48. In mijn pleidooi zal ik namens de Stichting Steunfonds Probleemhypotheek (hierna kortweg: "**SSP**") ingaan op de volgende onderwerpen.
- de ontstaansgeschiedenis van SSP;
  - de totstandkoming van de overeenkomst waarvan verbindendverklaring gevraagd wordt;
  - in hoeverre SSP voldoet aan de Claimcode; en
  - de representativiteit van SSP.

Ontstaansgeschiedenis van SSP

- 5.49. Naar aanleiding van de vele berichten in de media over tekortkomingen in de advisering en kredietverlening van DSB Bank heeft de heer Hilbert de Wit op 14 april 2009 een internetforum DSBramp.nl in de lucht gebracht, met de bedoeling mensen te waarschuwen voor de praktijken van DSB Bank en om ervaringen met elkaar uit te wisselen. De heer De Wit had zelf ook een hypotheek bij DSB Bank.
- 5.50. Het grote succes van de website heeft geleid tot de oprichting van de "Stichting Steunfonds Probleemhypotheek" op 10 juli 2009. Omdat het aantal reacties op de website enorm was, ontstond er al snel een groep van ongeveer 10 vrijwilligers, die zelf ook klant van DSB Bank waren en wilden helpen om het forum te bemannen en de klachten te coördineren.
- 5.51. De heer Jelle Hendrickx, die als financieel adviseur klanten van DSB Bank bijstond, raakte najaar 2009 bij SSP betrokken. In de periode voor het faillissement is hij veelvuldig als woordvoerder van SSP in de pers gekomen. Eind 2009 zijn de banden tussen SSP en de heer Hendrickx verbroken, omdat er verschil van inzicht was over de te volgen koers.
- 5.52. Begin 2010 heeft SSP zich tot mij gewend, met het verzoek de belangen van de stichting te behartigen. De stichting had op dat moment al zo'n 2.300 donateurs. Het kwam mij voor, dat het de voorkeur zou moeten hebben te streven naar een collectieve regeling voor alle klanten met zorgplichtklachten. Vanuit de belangenbehartiging door de stichting was dit de meest effectieve benaderingswijze, omdat de veelheid aan individuele dossiers groot was, en daarmee ook de com-

plexiteit. De aangesloten donateurs waren niet gediend met langdurige en kostbare procedures. Zij beschikten ook niet over de financiële draagkracht om deze te bekostigen, en bovenal was bij velen de financiële nood al zo hoog gestegen, dat men gebaat was bij een snelle oplossing.

- 5.53. Op 17 mei 2010 heb ik een eerste gesprek gevoerd met de Curatoren. Gaandeweg kwamen ook de Curatoren tot het inzicht, dat een collectieve regeling de voorkeur had. In september 2010 zijn de onderhandelingen over een collectieve regeling begonnen.
- 5.54. Het kenmerkende van SSP is dat zij is opgericht door klanten van DSB Bank zelf, en dat haar organisatie – althans zeker in de beginfase – geheel bestond uit mensen die zelf gedupeerd waren en de gevolgen van de tekortkomingen in de zorgplichten van DSB Bank aan den lijve ondervonden. Zij zijn ervaringsdeskundigen. Deze deskundigheid is bij de onderhandelingen met de curatoren van nut gebleken, omdat de heer De Wit zelf ook deel genomen heeft aan het merendeel van de bijeenkomsten. Ook mevrouw Aziza Kassem, die zelf ook een “probleemhypotheek” had afgesloten bij DSB Bank, en zich (aanvankelijk als vrijwilligster) voor SSP voor individuele klanten ingezet heeft, woonde enkele bijeenkomsten bij en kon daarmee de ervaringen van klanten van DSB Bank uit de eerste hand inbrengen.
- 5.55. Gedurende de onderhandelingen met Curatoren ontwikkelden de activiteiten van de vrijwilligers van de stichting zich steeds meer in de richting van intermediair tussen de aangesloten donateurs en de medewerkers van DSB Bank, waarbij concrete knelpunten voor klanten van DSB Bank die bij SSP waren aangesloten konden worden opgelost.

De totstandkoming van de collectieve overeenkomst

- 5.56. Over de wijze van totstandkoming van de regeling en de inhoud daarvan is reeds het nodige gezegd.
- 5.57. Ik wil in aanvulling hierop ingaan op twee aspecten, te weten (1) de inbreng en positie van SSP in het onderhandelingsproces en (2) de besluitvorming van SSP.
- 5.58. Zoals de naam al doet vermoeden bestaat de achterban van SSP voor een groot deel uit klanten van DSB Bank met een hypotheek. Naar schatting is dit ruim 60% van de achterban. Tot die achterban behoorden veelal mensen met een te hoge hypothecaire lening en niet zelden ook bijkomende leningen.
- 5.59. De achterban van SSP bestond veel klanten met een aanzienlijke overkreditering. De combinatie van hypothecair overgesloten consumptieve kredieten, in de

leningen meegefinancierde koopsompolissen en beleggingspolissen om het niet-aflosbare deel van de hypotheek af te lossen is daarbij typerend. Bij deze groep mensen was met handen en voeten aan DSB Bank gebonden: zij konden niet naar een andere bank over stappen, en door de wijze waarop de financiering met bijbehorende producten gestructureerd was, werd er niet afgelost. Bij de geringste tegenslag op persoonlijk of financieel vlak werden de problemen acuut, wat in veel gevallen ook reeds gebeurd was.

- 5.60. Dit bracht met zich, dat SSP zich bij uitstek bewust was van de urgentie van het bereiken van een oplossing. Zij bemiddelde voortdurend in concrete gevallen al tussen haar achterban en Curatoren, om nijpende situaties voor haar achterban op te lossen. Binnen het bredere palet van onderwerpen heeft SSP steeds extra aandacht gevraagd voor de overkreditering.
- 5.61. Uiteraard is daarbij – ook in het zogeheten “smal overleg” tussen de belangenorganisaties – telkens onderzocht welke de juridische mogelijkheden voor klanten met zorgplichtklachten waren om hun gelijk te halen. Met Curatoren en ook onderling is informatie gedeeld over de juridische standpunten en de mogelijkheden maar ook de risico's voor de achterban van SSP.
- 5.62. De juridische onderwerpen verjaring en de verplichting om tijdig te klagen (art. 6:89 BW) en de bewijs- en stelplicht waren voor SSP een belangrijk punt van zorg. Het risico om in plaats van een hoge vergoeding nul op het rekest te krijgen was in een aantal individuele dossiers minst genomen aanwezig te achten. De regeling biedt ook voor die gevallen soelaas omdat deze abstraheert van de concrete bewijspositie. De enkele aanmelding als klager is voldoende om voor de compensatie in aanmerking te komen.
- 5.63. Voorts speelde mee, dat de in de rechtspraak hypotheken niet als “complexe financiële producten” worden aangemerkt, en in geval van overkreditering in beginsel uitsluitend een vergoeding van de rente over het bedrag van de overkreditering op zijn plaats acht.
- 5.64. Een ander lastig punt was het lange tijd ontbreken van bindende normatieve regels voor de advisering inzake – en de verstrekking van – hypothecaire kredieten. De normering van de Gedragscode Hypothecaire Financiering laat bovendien de kredietverstrekkers de nodige beleidsvrijheid.
- 5.65. Voor het in het hypothecair krediet opnemen van consumptieve leningen en het meefinancieren van koopsompolissen waren bovendien geen pasklare normen. DSB Bank benutte hier een maas in de regelingen. Dit plaatste zowel Curatoren als de Belangenorganisaties voor problemen.

- 5.66. Toen de onderhandelingen met Curatoren in een eindfase geraakt waren, heeft SSP twee weken beraad gevraagd. Het uiteindelijke besluit om in te stemmen met het destijds schetsmatig bereikte "Akkoord op Hoofdlijnen" is voor SSP geen lichte beslissing geweest. Het bestuur van SSP heeft daarover uitvoerig overleg gepleegd, samen met de heer Wim Koot, financieel adviseur en uiteraard ook bijgestaan door mij als haar advocaat. Voor het bestuur heeft met name de doorslag gegeven, dat de gedupeerden meer behoefte hadden aan duidelijkheid en het afronden en oplossen van hun problemen dan een jarenlang juridisch steekspel. SSP heeft naast een zo goed mogelijke uitvoering van de bereikte regeling daarom sterke nadruk gelegd op de nazorg en de begeleiding van klanten van DSB Bank. Dit is in de vorm van het zogeheten Bancair Flankerend Beleid, dat in de regeling is opgenomen, concreet uitgewerkt.
- 5.67. Bovendien heeft SSP haar aangesloten donateurs door het kunnen inrichten van een back-office kunnen begeleiden in individuele dossiers. SSP is er dan ook van overtuigd, dat haar beslissing om in te stemmen met de regeling de juiste is geweest.
- 5.68. Na het tot stand komen van het Akkoord op Hoofdlijnen heeft SSP een vergadering van de donateurs belegd. De opkomst op die bijeenkomst was groot, er waren een paar honderd bij SSP aangesloten klanten van DSB Bank.
- 5.69. Bij die gelegenheid heeft het bestuur de bereikte regeling toegelicht. Daarbij heb ik uiteengezet dat er een verschil is tussen een vergoeding van ondervonden schade en leed, die beantwoordt aan het rechtsgevoel, en een compensatie zoals het recht die mogelijk maakt. Daartussen gaapt – helaas – soms een gat. De bereikte regeling was dus wellicht niet waar men op had gerekend, maar het was wel binnen de juridische mogelijkheden het maximaal haalbare.
- 5.70. Die boodschap werd door de aanwezigen goed ontvangen, en men was het bestuur van SSP dankbaar voor de inspanningen. De achterban van SSP heeft dus vrede met de compensatieregeling, hetgeen ook blijkt uit de hoge acceptatiegraad van de door DSB Bank op grond van de regeling verzonden compensatievoorstellen. Ondertussen hebben van de 3.850 aangesloten klanten ruim 2.900 een compensatievoorstel aanvaard.
- 5.71. Tot slot wil ik niet onopgemerkt laten, dat in het streven naar een oplossing steeds ook gekeken is naar de belangen van andere klanten van DSB Bank, die niet vertegenwoordigd werden door de belangenorganisaties die aan het overleg deelnamen.

- 5.72. Dit was voor Curatoren een noodzaak, omdat zij belang hebben bij een zo breed mogelijk gedragen regeling. Ook bij de belangenorganisaties heeft deze bredere visie steeds meegespeeld en is niet uitsluitend onderhandeld vanuit belangenbehartiging van alleen de eigen achterban.

Representativiteit en Claimcode

- 5.73. Begin 2010 bestond het bestuur uit de heer De Wit als voorzitter en zijn echtgenote mevr. Högemann, en de heer Mucukyan, wiens echtgenote mevr. Kassem samen met een aantal andere vrijwilligers het secretariaat van de stichting vormde. Sindsdien is de organisatie geprofessionaliseerd. Mevrouw Högemann en de heer Mucukyan zijn afgetreden, waardoor er binnen het bestuur geen familierelaties meer waren.
- 5.74. Het bestuur van SSP bestaat thans uit: Rob Goedhart, voorzitter; Hilbert de Wit, penningmeester en mr. Bregje Krijnen, secretaris. Het bestuur wordt bijgestaan door ambtelijk secretaris Aziza Kassem. SSP heeft een Raad van Toezicht, bestaande uit: Wim Koot en Arjan Sipkema. De heer Koot heeft ruime expertise in de financiële dienstverlening op het vlak van verzekeringen en financiële planning. Hij heeft SSP ook in het onderhandelingsproces geadviseerd en heeft enkele bijeenkomsten met Curatoren in hoedanigheid van adviseur van SSP bijgewoond. De heer Sipkema is deskundig op het terrein van financiële administratie en ziet met name toe op de juistheid van de financiële administratie van SSP.
- 5.75. Het bestuur beschikt over de specifieke deskundigheid die noodzakelijk is voor een adequate behartiging van de doelstelling van SSP. Eén lid van het bestuur is jurist. De huidige voorzitter de heer Rob Goedhart heeft zijn sporen in de behartiging van consumentenbelangen ruim verdiend. Hij is werkzaam geweest bij de Consumentenbond en heeft daarbij onder meer te maken gehad met de woekerpolisaffaire en is thans werkzaam voor het Nibud. Hoewel aangetreden als voorzitter na totstandkoming van het Akkoord op Hoofdlijnen heeft hij die expertise ook toen nog kunnen inzetten voor de belangen van de bij SSP aangesloten klanten van DSB Bank. In het bestuur was voorts mevr. mr. Lucia Melcherts opgenomen, die als advocaat deskundig is op het vlak van massaschadeclaims en de WCAM procedure, maar in verband met haar benoeming tot rechter heeft af moeten treden. Zij is recent opgevolgd door mevrouw mr. Bregje Krijnen. Zij heeft eveneens ruime ervaring met de behartiging van consumentenbelangen onder meer als jurist verbonden aan de Consumentenbond, en thans als advocaat. Zij heeft deelgenomen aan de commissie die de Claimcode heeft opge-

steld. Zowel de heer Goedhart als mevrouw Krijnen zijn betrokken geweest bij de Dexia-zaak.

- 5.76. In september 2011 zijn de statuten van de stichting aangepast aan de eisen van de Claimcode. De statuten zijn reeds aan het hof toegezonden. SSP heeft geen winstoogmerk. Alle inkomsten en het vermogen van de stichting is en wordt ingezet voor het behalen van de statutaire doelstelling.

SSP houdt een algemeen toegankelijke website in stand via www.stichting-steu fonds-probleemhypotheke.nl. Op deze website is het volgende gepubliceerd:

- De cv's van de leden van het bestuur en de raad van toezicht
- Het jaaroverzicht van het bestuur
- Een verwijzing naar het Akkoord op Hoofdlijnen en de website van de compensatieregeling (www.dsbcompensatie.nl)
- een verantwoording inzake de Claimcode.

- 5.77. Als onderdeel van het gesloten Akkoord op Hoofdlijnen is afgesproken dat DSB Bank de kosten van SSP draagt voor de afwikkeling van het akkoord. Hiertoe stellen Curatoren financiële middelen ter beschikking. Het bestuur bepaalt hoe dit bedrag wordt aangewend. Het bestuur opereert onafhankelijk van de curatoren van DSB Bank.

- 5.78. Het vacatiegeld voor de bestuurders wordt vastgesteld door de raad van toezicht. Dit vacatiegeld is gebaseerd op een redelijke vergoeding (per uur) van de door de bestuurders bestede tijd aan vergaderingen en andere bestuurswerkzaamheden. Het uurtarief is voor de heren Goedhart en De Wit bepaald op EUR 130,= en voor mevr. Krijnen (die tevens werkzaam is als advocaat) op EUR 200,=.

- 5.79. De jaarcijfers (een eenvoudige balans en de staat van baten en lasten) worden ter goedkeuring voorgelegd aan de raad van toezicht. Er is ter beperking van de kosten voor gekozen om geen formele accountantsverklaring te laten maken, omdat het budget beperkt is en ook jegens Curatoren verantwoording wordt afgelegd over de besteding van de verstrekte fondsen.

Vanaf het instellen van de raad van toezicht in september 2011 heeft SSP een vacature gehad binnen de raad van toezicht vanwege het ontbreken van een geschikte kandidaat. De raad van toezicht is daarom, met name bij juridische vraagstukken, in de praktijk ondersteund door de advocaat van SSP. Inmiddels is – mede vanwege de omvang van SSP en de afgenomen hoeveelheid werkzaam-

heden vanwege de getroffen regeling – besloten om het aantal van 2 leden in de raad van toezicht te formaliseren in de statuten. De leden van de raad van toezicht ontvangen voor hun werkzaamheden een vacatiegeld van EUR 1.500 per jaar.

- 5.80. De organisatie van de SSP voldoet derhalve aan de Claimcode. Waar is afgeweken van deze eisen, is deze uitzondering door mij in het voorgaande toegelicht.

Redelijkheid van de regeling

- 5.81. Wat betreft de redelijkheid van de voor verbindend verklaring voorgelegde regeling sluit ik graag aan bij hetgeen mr. Lemstra daarover gezegd heeft. SSP heeft zij aan zij met de andere belangenorganisaties (inclusief Hypotheekleed) scherp onderhandeld. Het bestuur heeft na het bereiken van het eindresultaat van die onderhandelingen een weloverwogen afweging gemaakt, en is ook na het totstandkomen van de regeling blijven waken en blijven opkomen voor de belangen van de klanten van DSB Bank die nadeel hadden ondervonden van de tekortkomingen van de bank. De regeling vrijwaart de klanten van DSB Bank van juridische risico's en brengt duidelijkheid. In de ervaring van SSP is dat naast de vergoeding voor hen ook een belangrijk goed.
- 5.82. Ik verzoek u dan ook namens SSP de regeling algemeen verbindend te verklaren.
- 5.83. De Belangenorganisaties vragen tot slot wel nog expliciet aandacht voor de communicatie naar aanleiding van een eventuele verbindendverklaring. De thans voorliggende brieven zijn volgens de Belangenorganisaties voor de gemiddelde klant van DSB Bank niet eenvoudig te begrijpen.

6. Redelijkheid van de Vergoeding

- 6.1. Zoals het hof in het verleden reeds heeft overwogen, dient het hof bij de beoordeling van de redelijkheid van de vergoeding alle relevante omstandigheden in aanmerking te nemen.³² In de inleiding is reeds kort ingegaan op twee relevante omstandigheden die in het kader van dit specifieke verzoek bij de beoordeling van de redelijkheid in het bijzonder moeten worden betrokken: (i) de brede acceptatie van de regeling, gelet op de vrijwillige instroom en (ii) de faillissements-situatie waarin DSB Bank verkeert.

---

³² Recent: Converium, par. 6.2.

Brede steun voor compensatieregeling

- 6.2. Bij de beoordeling van de redelijkheid is op de eerste plaats van belang dat de compensatieregeling reeds brede steun heeft gekregen. De compensatieregeling is in september 2011 gepubliceerd en wordt sindsdien uitgevoerd. Ondertussen zijn reeds ruim 55.000 klanten aangemeld voor de compensatieregeling en ruim 40.000 klanten hebben een compensatievoorstel aanvaard.³³
- 6.3. Een groot aantal van deze 40.000 klanten bestaat uit "klagers van het eerste uur", die al lange tijd zeer actief, eventueel met bijstand van advocaten of vertegenwoordigd door één van de Belangenorganisaties bezig zijn geweest compensatie te krijgen.
- 6.4. Dat de regeling brede steun geniet wordt nog eens bevestigd door het feit dat geen - collectief - verzet is ontstaan tegen de compensatieregeling (alhoewel de dienstverlening door DSB Bank in het verleden onder een vergrootglas heeft gelegen van de politiek en de media). Zelfs de persoonlijke oproeping van ruim 340.000 (voormalige) klanten heeft slechts tot één verweerschrift in deze procedure geleid (een verweerschrift dat overigens voor het merendeel uit stukken bestaat uit een geschorste procedure, waarin de klanten reeds te kennen hebben gegeven gebruik te zullen maken van de mogelijkheid tot opt-out). Van de ruim 340.000 persoonlijk aangeschreven (voormalige) klanten hebben voorts slechts tien spreektijd aangevraagd. Uit het feit dat maar één verweerschrift is ingediend, kan worden afgeleid dat de hoogte van de bij de WCAM Overeenkomst toegekende vergoedingen door belanghebbenden of andere belangenorganisaties kennelijk niet als onredelijk wordt ervaren.

Procedurele belemmeringen (in faillissement)

- 6.5. Procederen wordt - in het algemeen - door particuliere klanten ten minste als niet eenvoudig en steeds als kostbaar ervaren. De systematiek van de Faillissementswet bemoeilijkt het procederen tegen de boedel daarbovenop nog eens. Het is dan ook geen theoretische aanname dat klanten een wezenlijke belemmering ervaren om hun mogelijke aanspraken in rechte geldend te maken. Na het uitspreken van het faillissement zijn - binnen het proces van de verificatie van vorderingen en bij betwisting het entameren van een renvooprocedure voor door de WCAM Overeenkomst bestreken vorderingen - dan ook slechts door twee klanten vorderingen ter verificatie ingediend.

---

³³ Zie brief van Verzoeksters aan hof d.d. 8 oktober 2013, bijlage 2.

- 6.6. Uit het voorgaande volgt dat de onzekerheid van de uitkomst van dergelijke procedures en de met het voeren hiervan gemoeide kosten klaarblijkelijk obstakels voor (voormalige) klanten vormen om te trachten langs die weg vergoeding van hun schade te verkrijgen. Die obstakels worden met de WCAM Overeenkomst weggenomen.

Tussenconclusie

- 6.7. De verschillende elementen waaruit de brede steun voor de regeling blijkt (aantal meldingen, aantal klanten dat voorstel heeft aanvaard, nauwelijks verweer in en buiten rechte (en in het kader van de bestaande compensatieregeling heeft slechts een zeer beperkt aantal klachten zich tot één van de beide commissies gewend) en de verschillende beperkingen die in een faillissementssituatie spelen, zijn relevante gezichtspunten die bij de vaststelling van de redelijkheid van de regeling zwaar dienen te wegen. Verzoeksters menen dat deze gezichtspunten in de gegeven omstandigheden reeds met zich brengen dat de geboden compensatie redelijk is.

Redelijkheid compensatieonderdelen

- 6.8. Teneinde de complexiteit van de problematiek hanteerbaar te maken, is in het onderhandelingsproces voor elk van de vier productgroepen (kredieten, koopsommen – waaronder overlijdensrisicoverzekeringen en schadeverzekeringen –, beleggingsverzekeringen en effectenbeleningsproducten) een deelregeling overeengekomen. Voorts is in het eindresultaat rekening is gehouden met de onderlinge effecten van die deelregelingen.
- 6.9. Bij het bereiken van die deelregelingen, was alleen bij de effectenbeleningsproducten sprake van een uitgekristalliseerde jurisprudentie. Voor elk van de andere onderdelen gold dat duidelijke precedents ontbraken. Beide kampen hadden dus te maken met onzekerheid ten aanzien van hun juridische posities en met de noodzaak concessies te doen om tot een resultaat te komen. Gelet op het feit dat veel contracten circa vijf tot tien jaar eerder tot stand waren gekomen speelden voorts aspecten zoals verjaring, klachtplicht en onzekerheid omtrent de bewijsposities een rol.
- 6.10. Voor elk van de onderdelen van de regeling geldt dat de daarin overeengekomen compensatie tot doel heeft een vergoeding te bieden voor *alle* aspecten waarvoor DSB Bank een verwijt kan worden gemaakt. Voorts is zo goed als mogelijk rekening gehouden met de onderlinge effecten van de verschillende regelingen. Zo bevat bijvoorbeeld de compensatie voor de koopsommen een rentevergoeding die mede verband houdt met het feit dat die koopsommen zijn gefinancierd

met het verstrekte krediet. Gelet op de veelheid van onderling verschillende individuele omstandigheden is voorts onder ogen gezien dat het altijd mogelijk is dat in een specifiek geval met de overeengekomen compensatie onvoldoende recht wordt gedaan aan de omstandigheden die in dat geval een rol hebben gespeeld. Voor die gevallen is beroep bij de Commissie Bijzondere Omstandigheden opengesteld.

Compensatie HWS

- 6.1 Voor de vaststelling van de compensatie voor de Effectenbeleningsovereenkomsten is aansluiting gezocht bij de bestaande effectenleaseregelingen en jurisprudentie.³⁴ Dit compensatieonderdeel is ten aanzien van reeds aangemelde klanten voor 95% afgerond. De belangrijkste elementen in deze regeling zijn: de mogelijkheid de overeenkomst te beëindigen, (gedeeltelijke) kwijtschelding van de restschuld voor zover die er nog is, in bepaalde gevallen vergoeding van de betaalde aflossingen en in bepaalde gevallen een (gedeeltelijke) rente compensatie. Op welke van deze elementen een klant aanspraak kan maken hangt af van de vraag of (i) per 1 september 2010 nog sprake was van een lopende HWS-overeenkomst en of (ii) voor 1 september 2010 door de klant een klacht was ingediend.

Compensatie Koopsompolissen

- 6.12. Een belangrijke bron van inkomsten voor DSB Bank was de provisie voor de bemiddeling van koopsomverzekering. De publieke ophef over de dienstverlening door DSB Bank had in belangrijke mate hierop betrekking en dan met name de hoogte van de door DSB Bank ontvangen provisie. Uit het rapport Scheltema blijkt dat bij de op 30 september 2009 nog lopende polissen de gemiddelde provisie (inclusief tekencommissie) circa 62% van de ontvangen koopsommen bedroeg.³⁵ Verzoeksters wijzen in dit verband op onderstaande nadere uitsplitsing uit het rapport Scheltema:

---

³⁴ In het bijzonder wordt gewezen op de door het hof op 25 januari 2007 verbindend verklaarde overeenkomst en de arresten van de Hoge Raad van 5 juni 2009.

³⁵ Rapport Scheltema, p. 119 – 120.

Tabel 4.9: Overzicht poliskosten en -opbrengsten

Totaal provisies incl. commissies in % van koopsom	Aantal polissen	Koopsom	Provisies incl. tekencommissie	Gemiddelde koopsom per polis	Gemiddelde provisie in % van koopsom
		€	€	€	
tot 20%	3.809	18.152.375	3.446.252	4.766	19%
tot 30%	35	250.877	67.638	7.168	27%
tot 40%	1040	7.456.607	2.836.975	7.170	38%
tot 50%	16.567	59.851.444	27.203.934	3.613	45%
tot 60%	58.361	285.641.715	162.111.356	4.894	57%
tot 70%	64.261	226.486.888	141.315.955	3.524	62%
tot 80%	70.468	208.975.697	156.401.914	2.966	75%
Hoger	16.926	23.714.230	20.055.581	1.401	85%
		...	...		
	231.467	830.529.833	513.439.605	3.588	62%

- 6.13. Naast de hoge provisie, hielden de bezwaren tegen de koopsommen onder meer in: de niet-passendheid c.q. onnodigheid van deze verzekeringen, de wijze van aankoop en de wijze van premiebetaling.
- 6.14. Richtinggevende rechtspraak ontbreekt over de bemiddeling van deze overlijdensrisicoverzekeringen en schadeverzekeringen, waarbij de premie in de vorm van een koopsom wordt betaald ten laste van het aan de klant verstrekte krediet. Partijen hebben voor het vinden van een passende compensatieregeling daarom aangeknoopt bij het meest in het oogspringende en meest bezwaarlijke element van deze verzekeringen: de hoogte van de koopsom.
- 6.15. De regeling beoogt een eenvormige compensatie te bieden voor alle bezwaren die verband houden met de koopsom, de financiering daarvan en de advisering daarover. Het belangrijkste element in dit onderdeel van de compensatieregeling bestaat uit het terugbetalen van een deel van de provisie, voor zover de betaalde provisie hoger is dan een bepaald percentage (40% of in combinatie met een beleggingsverzekering: 30%) of hoger is dan een absoluut maximum van € 3500,- (al of niet in combinatie met andere verzekeringen). Tevens wordt een rente over de compensatie vergoed van 4% vanaf de ingangsdatum van de polis. Voorts is de afkoopwaarde bij tussentijdse opzegging verbeterd en zijn de polisvoorwaarden verbeterd.

- 6.16. Indien het hof daar prijs op stelt zijn Verzoeksters graag bereid de systematiek van dit onderdeel aan de hand van één of meer concrete voorbeeldberekeningen toe te lichten.

Compensatie Beleggingsverzekering

- 6.17. De compensatie voor de beleggingsverzekering bevat enkele bijzonderheden die het verdienen nader te worden toegelicht.
- 6.18. DSB Bank bemiddelde bij de totstandkoming van deze overeenkomsten tussen de klant en (destijds DSB Leven NV, thans:) HWL of Reaal. In 2003 is het bemiddelen van deze verzekeringen voor HWL geheel gestaakt en heeft DSB Bank nog slechts bemiddeld bij de totstandkoming van dergelijke verzekeringen tussen de klant en Reaal.
- 6.19. Hoewel HWL mogelijk de partij is die primair aangesproken zou moeten worden voor de HWL Beleggingsverzekeringen, zijn de financiële middelen van HWL hoe dan ook te beperkt om de polishouders substantieel te compenseren, zonder failliet te gaan. De compensatie voor de HWL Beleggingsverzekeringen – kort gezegd inde vorm van een stevige verlaging van de (kosten)inhoudingen – wordt dan ook voor een zeer belangrijk deel gefinancierd door de boedel van DSB Bank. De reden daarvoor is dat HWL deel uitmaakte van de DSB-groep en in die zin nauw gelieerd was aan DSB Bank. De taken en plichten van Curatoren stellen echter grenzen aan de omvang van een dergelijke financiering, waarvoor de instemming van de crediteurencommissie en de rechter-commissaris nodig was.
- 6.20. De overeengekomen compensatie voor de Reaal Beleggingsverzekeringen heeft betrekking op de rol van DSB Bank als tussenpersoon. Voor het overige blijven de mogelijke aanspraken van polishouders tegen de verstrekker van de polis (Reaal) in stand.

Compensatie Overkreditering

- 6.21. Onverantwoorde kredietverstrekking is verboden. Deze heldere norm laat zich echter niet eenvoudig vertalen. Pas de laatste jaren zijn duidelijk normen tot ontwikkeling gekomen, die door de financiële toezichthouders worden gezien als een correcte invulling van hetgeen nog verantwoord is. Daarbij komt dat zeker bij dit onderwerp niet voorbij kan worden gegaan aan de in het verleden bestaande ruimere normen en opvattingen over kredietverlening.
- 6.22. Partijen hebben niettemin gezocht naar een regeling die zo goed mogelijk recht doet aan de inhoud van de genoemde norm. Dit hebben zij gedaan door - voor zover mogelijk - een redelijke toepassing van de verstrekkingnormen ten tijde

van de kredietverlening door DSB Bank na te bootsen. Voor zover er voor de kredietverlening ten tijde van de verstrekking daarvan (nog) geen normen beschikbaar waren, is aansluiting gezocht bij normen die later zijn ontwikkeld dan wel zijn de toenmalige normen voor andere, redelijk vergelijkbare soorten krediet toegepast.

- 6.23. Bij de vaststelling van de inhoud van dit onderdeel van de regeling hebben partijen voorts oog gehad voor de stand van de civiele rechtspraak, waarin een grote nadruk wordt gelegd op het bruikleenkarakter van een lening, het niet-complexe karakter van een lening en de eigen verantwoordelijkheid van de klant. De uiteindelijke structuur van de Compensatie Overkreditering is het resultaat van stevige onderhandelingen waarbij alle partijen voor hen pijnlijke concessies hebben moeten doen, waardoor het resultaat mogelijk niet in alle gevallen voorziet in een volledige vergoeding van eventuele schade.
- 6.24. Een cruciaal onderhandelingspunt bij het onderwerp overkreditering betrof de vraag of ook de door een andere kredietverstrekkers veroorzaakte overkreditering door DSB Bank gecompenseerd diende te worden. In de praktijk bleek DSB Bank klanten de mogelijkheid te bieden bestaande kredieten van andere aanbieders (al dan niet onder verstrekking van aanvullend nieuw krediet) naar DSB Bank over te sluiten. Dit gebeurde in de praktijk op grote schaal. Overigens was het oversluiten in sommige gevallen in het voordeel van de klant doordat deze kon lenen tegen een lager rentetarief dan voorheen. Curatoren hebben zich hierbij op het standpunt gesteld dat DSB Bank hooguit verantwoordelijk kan worden gehouden voor eventuele additionele kredietverlening door DSB Bank, maar niet voor het deel van de overkreditering die door de verstrekking van andere kredietaanbieders was ontstaan.
- 6.25. Uiteindelijk zijn Curatoren akkoord gegaan met een compensatieregeling waarin ook de eerdere kredietverstrekking door derden wordt betrokken. Dit was een cruciale vergaande en voor de boedel kostbare concessie. De Belangenorganisaties hebben op hun beurt als concessie ermee ingestemd dat bij de berekening van de overkreditering wordt uitgegaan van het laatst lopende krediet.

Indien het hof daar prijs op stelt, zijn Verzoeksters graag bereid om aan de hand van concrete voorbeeldberekening de systematiek en uitwerking van dit compensatieonderdeel nader toe te lichten. #

Reactie op ingediende verweerschrift

- 6.26. Verweerders stellen dat de getroffen regeling niet redelijk is. Verweerders interpretatie dat de regeling beperkt zou zijn tot "zorgplicht" en andere aspecten zoals

onjuiste advisering, zogenaamde "lokrentes" gevolgd door renteverhogingen, "koopsomconstructies", misleiding etc. niet zou beogen te regelen is (om te beginnen) onjuist. Eerder heb ik reeds toegelicht dat de overeengekomen compensatie tot doel heeft een vergoeding te bieden voor *alle* aspecten waarvoor DSB Bank een verwijt kan worden gemaakt. Alle door Verweerders genoemde aspecten zijn in de onderhandelingen aan de orde geweest en partijen hebben die verdisconteerd in de regeling. Dit is ook in de regeling tot uitdrukking gebracht. Ik verwijs in dit verband o.m. naar de overwegingen C en I en art. 4.1 van de Overeenkomst en art. 3 Bijlage F2 van de Overeenkomst. Verweerders gaan ten onrechte eraan voorbij dat met de compensatieonderdelen beoogd is het product (in belangrijke mate) met terugwerkende kracht te verbeteren en in zoverre ook het nadeel dat het resultaat is geweest van een gebrekkige advisering en bemiddeling op te heffen. Dit geldt met name ook voor de wijze waarop effectenbeleggingsovereenkomsten zijn gecompenseerd. Dit betreft producten die bepaald minder risicovol warden met de effectenleaseproducten die aan de orde waren in het door Verweerders aangehaalde Van Uden/BNG-arrest waarin sprake was van een advies van de tussenpersoon tot het aangaan van een buitengewoon risicovolle constructie. #

- 6.27. Verweerders maken een groot punt gemaakt van de onnodigheid van de koopsompolissen, die steeds zouden zijn "aangesmeerd". Verweerders leggen in dit verband een eerder door hen in rechte geproduceerd rapport over. Verzoeksters verwijzen in reactie daarop naar het door Curatoren in diezelfde procedure geproduceerde rapport van dr. A. Oosenbrug (bijlage 1 bij de brief van 8 oktober 2013). Verweerders gaan bovendien eraan voorbij dat slechts per geval kan worden beoordeeld of een verzekering onnodig is. De charme van de regeling is nu juist dat, ongeacht een klant aantoon dat de verzekering onnodig is, steeds een aanspraak kan worden gemaakt op compensatie. Indien een klant een verzekering inderdaad onnodig vindt, dan stond en staat het de klant bovendien vrij die op te zeggen. In sommige gevallen is dan wel een vervangende dekking nodig. Het is opvallend dat van de vele klanten die zich voor dit deel van de compensatieregeling hebben aangemeld, het overgrote deel genoeg neemt met de compensatie, zonder tevens de verzekering op te zeggen. Tenslotte biedt de regeling 100% compensatie voor die gevallen waarin een Gerechtigde kan aantonen dat een Koopsompolis onder het bepaalde in artikel 5.7 van de Overeenkomst valt en de dekking werkelijk onnodig was. Verzekeraars zullen hierna nader op ingaan.

- 6.28. Voorts gaan Verweerders ten onrechte eraan voorbij dat DSB Bank sinds 2003 nog slechts bemiddelde bij de totstandkoming van beleggingsverzekeringen tussen klanten en Reaal. Overigens geven Verweerders in hun verweerschrift een onjuiste voorstelling van zaken waar zij stellen dat klanten zijn misleid omdat het behalen van een positief rendement met deze polissen volstrekt onhaalbaar was. In de voorbeeldrendementen die bij de advisering en bemiddeling werden gehanteerd waren alle kosten verdisconteerd. Wel werd in het informatiemateriaal vaak uitgegaan van hoge voorbeeldrendementen (8% of hoger).
- 6.29. Daarnaast lijken Verweerders te stellen dat de vergoeding bij overkreditering geen vergoeding voor (te) hoge rente insluit. Dit is onjuist. Ook dit nadeel hebben partijen uitdrukkelijk verdisconteerd in de Overeenkomst. Ik verwijs naar de eerder genoemde vindplaatsen en ook naar bijlage F2 bij de Overeenkomst. Daarin wordt met zoveel woorden in art. 3 onder e en i een beroep op de Commissie Bijzondere Omstandigheden uitgesloten voor die gevallen waarin aan het beroep op die Commissie, woekerrente of renteverhogingen als bijzondere omstandigheid ten grondslag wordt gelegd. Daar staat onder meer tegenover dat klanten die zich aanmelden voor de Compensatieregeling niet alleen een vergoeding ontvangen voor de door DSB veroorzaakte overkreditering maar ook voor de overkreditering die zij al hadden op het moment van oversluiten naar DSB. Een recente uitspraak van het Gerechtshof Leeuwarden maakt duidelijk dat dit bepaald niet voor zich spreekt.³⁶
- 6.30. Tenslotte, Verweerders verzoeken het hof een deskundige te benoemen. Verzoeksters menen dat het hof aan dit verzoek voorbij dient te gaan. Zij achten het hof heel wel in staat is op juridisch gebied de redelijkheid van Compensatie te beoordelen. Voor zover het gaat om de meer financieel technische aspecten wijzen Verzoeksters erop dat in het onderhandelingsproces dat geleid heeft tot de overeenkomst, het bestaan van een gelijk speelveld tussen de partijen gewaarborgd is geweest en dat ook de belangenorganisaties zich in verschillende vormen hebben laten bijstaan door deskundigen.

Eenvoud en snelheid waarmee Vergoeding verkregen kan worden

- 6.31. Voor het verkrijgen van de Compensatie Effectenbeleningsovereenkomsten, Compensatie Koopsompolis en Compensatie Beleggingsverzekeringen kunnen klanten volstaan - onder verstrekking van bepaalde persoonlijke gegevens - met een aanmelding op de website www.dsbcompensatie.nl. Voor de Compensatie Overkreditering dient de klant aanvullende informatie betreffende zijn financiële

---

³⁶ Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 17 september 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:6862.

positie per datum leningverstrekking en per ultimo 2010 te verstrekken. De aanvullende informatie is noodzakelijk om een berekening van de Vergoeding te kunnen maken. Het opvragen van dergelijke feitelijke gegevens - die nodig zijn voor de uitvoering van het in de WCAM Overeenkomst bepaalde, in het bijzonder de berekening en de uitbetaling van de Vergoeding - is onvermijdelijk. Het proces is zo eenvoudig mogelijk ingericht. Er kan al een berekening worden gemaakt als de klant een volmacht voor het opvragen van inkomensgegevens bij de Belastingdienst instuurt en een formulier betreffende de gezinssamenstelling. Daarin kan geen beletsel voor de eenvoud en de snelheid waarmee vergoedingen kunnen worden verkregen worden gevonden.

- 6.32. Vaststelling van de hoogte van de compensatie betreffende de Compensatie Effectenbeleningsovereenkomsten, Compensatie Koopsompolis en Compensatie Beleggingsverzekeringen kan ondertussen in belangrijke mate geautomatiseerd plaatsvinden, waardoor de periode tussen aanmelding en het verzenden van een compensatievoorstel ondertussen slechts 1 á 2 weken bestrijkt. De juiste uitvoering van deze compensatieonderdelen zijn in 2013 door Mazars gecontroleerd, zoals eerder reeds toegelicht.
- 6.33. Curatoren hebben ermee ingestemd dat verrekening van de toegekende vergoeding met eventuele schulden aan DSB Bank is toegestaan. Het effect hiervan is dat deze gerechtigden - ongeacht de faillissementsituatie – 100% van de compensatie direct ontvangen (in plaats van een concurrente vordering in het faillissement).
- 6.34. Waar het de uitvoering van de WCAM Overeenkomst betreft, dient voorts nog gewezen te worden op de al eerder genoemde Commissie Bijzondere Omstandigheden en op het Bancair Flankerend Beleid, die het oogmerk hebben de regeling te completeren voor die gevallen waarin de regeling mogelijk tekortschiet, maar die zich niet met een collectieve regeling laten ondervangen. Curatoren hebben voorts hangende het overleg met de Belangenorganisaties in dossiers waarin een oplossing op grond van de prangende financiële situatie noodzakelijk en urgent was, op individuele basis regelingen met de desbetreffende klanten getroffen. Dit betrof ruim 1.000 dossiers waarin klanten met zeer ernstige financiële problemen door middel van zogenaamde "saneringen" ruimhartig zijn tegemoetgekomen.
- 6.35. Verzoeksters realiseren zich dat de compensatieregeling – ondanks het Bancair Flankerend Beleid en de Commissie Bijzondere Omstandigheden - niet voor alle gevallen een perfecte of de best mogelijke oplossing biedt. Deze omstandigheid,

evenals het feit dat niet iedere (voormalige) klant een – volledige – schadevergoeding ontvangt, maken de regeling echter niet onredelijk. Voor zover dergelijke belanghebbenden niet gebonden wensen te geraken aan de WCAM Overeenkomst, staat het hen vrij een opt-out verklaring af te leggen.

Mogelijkheid tot opt-out

- 6.36. Klanten die nog wel aanspraken in rechte geldend willen maken, hebben de mogelijkheid zich aan binding aan de WCAM Overeenkomst te onttrekken door het uitbrengen van een opt-out verklaring, zodat het hen vrijstaat een individuele procedure aanhangig te maken. Aannemelijk is echter dat gelet op het tijdsverloop en de kosten en risico's die zijn verbonden aan het voeren van een individuele procedure voor veel van de klanten zal gelden dat zij geen procedure aanhangig zullen maken.
- 6.37. Verzoeksters zijn een opt-out periode van 3 maanden overeengekomen. Vooralsnog is het hof verzoeksters steeds gevolgd indien zij eenstemmig een specifieke opt-out periode hebben voorgesteld (die overigens meestal een duur van 3 maanden had). In dit geval zou dit niet anders mogen zijn, waarbij in aanmerking genomen dient te worden dat de compensatieregeling reeds ruim 2 jaar wordt aangeboden (vrijwillige instroom) en naar aanleiding van de bekendmaking van het Akkoord op Hoofdlijnen en de oproeping in het kader van deze procedure reeds zeer veel media-aandacht heeft gekregen. De noodzaak tot een langere periode ter overweging van de compensatieregeling ontbreekt derhalve. Gezien de vrijwillige instroom van ondertussen ruim twee jaar, achten Verzoeksters een langere aanmeldingstermijn dan één jaar na onherroepelijke verbindendverklaring niet noodzakelijk.
- 6.38. In de voorgestelde correspondentie is reeds aangegeven op welke wijze een opt-out verklaring aan de voorgestelde notaris gezonden kan worden. Opt-out verklaringen die de notaris tijdig per e-mail bereiken, zullen eveneens als geldige opt-out door Verzoeksters worden aangemerkt.

7. Bijdrage Verzekeraars

Compensatie Koopsompolissen

- 7.1. De Compensatie Koopsompolissen (artikel 5 van de WCAM Overeenkomst) is gebaseerd op het uitgangspunt dat Gerechtigden gebonden zijn aan de door hen afgesloten Koopsompolissen, maar dat zij compensatie kunnen krijgen voor een deel van de betaalde provisie, als deze bepaalde drempels overschrijdt. In de WCAM Overeenkomst zijn de parameters opgenomen aan de hand waarvan de

maximale hoogte van de provisie per Koopsompolis wordt berekend. Er is voorzien in een rentevergoeding over deze compensatie voor teveel betaalde provisie.

- 7.2. De bijdrage van de Verzekeraars die koopsompolissen hebben aangeboden bestaat – kort gezegd – uit vier elementen, die ik hierna, elk afzonderlijk, zal toelichten:
- Afstand van retourprovisie en retourtekencommissie
  - Bijdrage aan een gunstige afkoop van de Koopsompolis;
  - Bijdrage aan de compensatie voor de beëindiging van de zogenaamde “absoluut onmogelijke dekking” Koopsompolissen;
  - Toezegging gunstiger interpretatie van verzekeringsvoorwaarden voor Gerechtigden.

Ad (a) Afstand van retourprovisie en retourtekencommissie bij tussentijdse beëindiging

- 7.3. In geval van de tussentijdse beëindiging van een Koopsompolis ontvangt een Verzekeraar normaal gesproken: (i) een bedrag aan retourprovisie van DSB Bank en (ii) een bedrag aan retourtekenprovisie van TADAS Verzekeringen.
- 7.4. Ten einde een bijdrage te leveren aan de Compensatie Koopsompolissen doen de Koopsomverzekeraars afstand van deze vorderingen op DSB Bank en TADAS Verzekeringen. Voor wat betreft hun recht op retourprovisie geldt deze afstand met ingang van 19 oktober 2009 en voor wat betreft de retourtekencommissie met ingang van 19 september 2011 (de datum van ondertekening van het Akkoord op Hoofdlijnen).
- 7.5. Een uitzondering geldt in het geval er meer dan 20% van de Gerechtigden met een Koopsompolis van een specifieke Koopsomverzekeraar gebruik maakt van het opt-outrecht van artikel 7:908 lid 2 BW. In dat geval komt ten aanzien van deze Gerechtigden het recht van die Koopsomverzekeraars op retourprovisie jegens DSB Bank en op retourtekencommissie jegens TADAS Verzekeringen bij tussentijdse beëindiging van Koopsompolissen niet te vervallen.

Ad (b) Bijdrage aan een gunstige afkoop van de Koopsompolis

- 7.6. Gerechtigden die een Koopsompolis tussentijds wensen te beëindigen, kunnen – ingevolge artikel 5.7(b) WCAM Overeenkomst – aanspraak maken op een restitutie waarde die wordt bepaald aan de hand van de voor de Gerechtigde meest gunstige van twee afkoopmethoden: de “lineair over netto” Koopsom-methode of de zoge-

noemde 78-methode.³⁷ De maximale kosten die door de Koopsomverzekeraars bij tussentijdse beëindiging worden berekend zijn beperkt tot 3%. Deze beëindigingsregeling is in het algemeen voor Gerechtigden gunstiger dan de regeling die is opgenomen in de polisvoorwaarden.

Ad (c) "absoluut onmogelijke dekking" Koopsompolissen

- 7.7. Een sprekend voorbeeld van een objectief onnodige koopsompolis wordt door de commissie Scheltema in haar rapport gegeven: de verkoop van een arbeidsongeschiktheidsverzekering aan een werknemer van de sociale werkvoorziening, die reeds arbeidsongeschikt is. In een dergelijk geval had geen arbeidsongeschiktheidsverzekering geadviseerd en bemiddeld mogen worden. De klant kan immers in beginsel niet in aanmerking komen voor dekking onder de door hem gesloten verzekering. Met andere woorden: dekking is onmogelijk.
- 7.8. Indien er sprake is geweest van een "absoluut onmogelijke dekking" vindt op grond van artikel 5.7 sub (a) van de WCAM Overeenkomst compensatie plaats door restitutie van de hele koopsom aan de Gerechtigde. De Verzekeraars betalen in dit geval aan DSB Bank een bedrag gelijk aan de Netto Koopsom, zijnde de door de Verzekeraar ontvangen koopsom na aftrek van de aan DSB Bank betaalde provisie en de aan Tadas Verzekeringen betaalde tekencommissie.

Ad (d) Gunstiger interpretatie van verzekeringsvoorwaarden met betrekking tot Koopsompolissen

- 7.9. Als vorm van niet-geldelijke vergoeding hebben de Koopsomverzekeraars – op verzoek van de Belangenorganisaties en in overleg met Curatoren – een lijst opgesteld van verzekeringsvoorwaarden uit Koopsompolissen die op een voor Gerechtigden gunstige wijze worden geïnterpreteerd. Als Bijlage B bij de WCAM Overeenkomst is een lijst bijgevoegd van verzekeringsvoorwaarden waarop deze gunstige interpretatie betrekking heeft. Het gaat dan bijvoorbeeld om het niet of niet strikt toepassen van termijnen, en restrictieve uitleg van bepaalde uitsluitingen.

Tussenconclusie

- 7.10. Uit het voorgaande blijkt dat de Verzekeraars een substantiële bijdrage leveren aan de Compensatie Koopsompolissen, onder andere door afstand te doen van hun recht jegens DSB Bank en TADAS Verzekeringen op retourprovisie en re-

---

³⁷ Voor koopsompolissen aangegaan met door Jubilee Europe B.V. vertegenwoordigde Lloyd's syndicaten is een uitzondering opgenomen aangezien de afkoopmethode van deze koopsompolissen steeds gunstiger is dan de afkoopmethodes die door de andere Verzekeraars worden gehanteerd.

tourtekencommissie, door Gerechtigden in geval van tussentijdse beëindiging een gunstige wijze van afkoop te bieden, door Gerechtigden een gunstiger interpretatie van de verzekeringsvoorwaarden van de Koopsompolissen te bieden en – in geval van een “absoluut onmogelijke dekking” – een bedrag gelijk aan de Netto Koopsom aan DSB Bank te voldoen, waarmee wordt bijgedragen in de restitutie van de koopsom door DSB Bank aan de Gerechtigde.

Overige Compensatieonderdelen

- 7.11. Voor wat betreft de overige compensatieonderdelen hebben ook HWL en SRLEV (Reaal) een bijdrage geleverd vanuit hun hoedanigheid als aanbieders van beleggingsverzekeringen. Eerder is reeds toegelicht dat HWL slechts door middel van financiering vanuit de boedel van DSB Bank in staat bleek een verbetering van de polisvoorwaarden door te voeren. De compensatie die voor Reaal Beleggingsverzekeringen wordt geboden, heeft – zoals reeds toegelicht – betrekking op de advisering en bemiddeling door DSB Bank; klanten verlenen geen finale kwijting jegens SRLEV (Reaal) voor wat betreft de productkenmerken en/of de kostenstructuur (anders dan de kosten die DSB Bank in verband met de advisering/ bemiddeling bij deze beleggingsverzekeringen in rekening heeft gebracht).³⁸

8. Belangen andere schuldeisers in het faillissement

- 8.1. Op verzoek van het hof zullen Curatoren ook ingaan op de belangen van de overige schuldeisers in het faillissement. Zoals in de inleiding reeds toegelicht zijn de gezamenlijke schuldeisers gebaat bij de compensatieregeling en onderhavig verzoek. Door verbindendverklaring van de WCAM Overeenkomst wordt de leningenportefeuille gezuiverd van de (sluimerende) zorgplichtklachten en daarmee weer verkoopbaar. De baten van de op deze wijze verkregen duidelijkheid overstijgen de kosten van de compensatieregeling. Naar mate de verkoopopbrengst de leningenportefeuille hoger is, stijgt het uitkeringspercentage op de concurrente vorderingen in het faillissement. De schuldeisers zijn hiermee gebaat.
- 8.2. De belangen van de schuldeisers worden in het faillissement overigens tevens gewaarborgd door de schuldeiserscommissie (zie artikel 74 e.v. Fw) en de rechter-commissaris. De schuldeiserscommissie en de rechter-commissaris hebben ingestemd met het aangaan van de compensatieregeling, zoals opgenomen in het Akkoord op Hoofdlijnen waarin onderhavig verzoek tot verbindendverklaring een belangrijke voorwaarde voor Curatoren vormt.

---

³⁸ Zie artikel 11.3 WCAM Overeenkomst.

9. Voorstel aankondiging en publicatie verbindendverklaring

- 9.1. Op grond van (het onlangs gewijzigde) artikel 1018 Rv is de WCAM Overeenkomst onherroepelijk verbindend indien onderhavig verzoek wordt toegewezen.
- 9.2. Op 10 oktober 2013 hebben Verzoeksters het hof concepten van de beoogde aankondigingsbrief en -advertentie toegezonden. In de begeleidende brief hebben Verzoeksters voorgesteld om het persbericht van het hof in verband met de verbindendverklaring van de WCAM Overeenkomst gelijktijdig als additionele informatie aan de klanten te zenden. Verzoeksters stellen voorts voor de aankondigingsbrief aan de (voormalige) klanten te zenden die Verzoeksters op grond van het proces-verbaal van de regiezitting dienden op te roepen.
- 9.3. Verzoeksters stellen voor de aankondigingsadvertentie - net als bij de eerdere oproeping - in zaterdagedities van het Algemeen Dagblad, de Telegraaf en het Financieele Dagblad te plaatsen.
- 9.4. Daarnaast zal de website www.dsbcompensatie.nl met aangepaste informatie online blijven waarop de WCAM Overeenkomst en de overige relevante stukken zoals de beschikking van het hof geplaatst zullen worden. Ook zal het klantcontactcentrum van DSB Bank bereikbaar blijven.
- 9.5. Voor wat betreft het concrete moment waarop zowel de aanmeldingstermijn als de opt-out periode een aanvang zouden moeten nemen (en ter invulling van artikel 1017 lid 3 Rv) stellen Verzoeksters voor aan te knopen bij de plaatsing van de advertentie in de zaterdageditie van het Algemeen Dagblad, de Telegraaf en het Financieele Dagblad na verbindendverklaring. Uiterlijk op diezelfde datum zal ook de beschikking van het hof op de website www.dsbcompensatie.nl en de websites van de Belangenorganisaties worden geplaatst. Indien Verzoeksters enkele dagen voor de beoogde verbindendverklaring door het hof hiervan op de hoogte worden gesteld, dan kunnen de brieven in Nederland binnen een week worden verzonden. De aanmelding- respectievelijk opt-out termijn zou dan de maandag 12 respectievelijk 3 maanden na plaatsing van de advertenties eindigen.

10. Conclusie

- 10.1. Verzoeksters verzoeken het hof dan ook de WCAM Overeenkomst verbindend te verklaren, zoals omschreven in het verzoekschrift van 27 mei 2013 en met inachtneming van het hetgeen zojuist is toegelicht.